

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет обліку та фінансів
Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти
магістр

на тему: «Фрагментарний переклад та його жанрові структури»

Виконала: здобувач вищої освіти
за освітньо-професійною
програмою
Германські мови і переклад
(англійська та німецька мови)
спеціальності 035 Філологія
ступеня вищої освіти Магістр
групи 1
Бондаренко К.Ю.
Керівник: Антонюк М.А.
Рецензент: Шрамко Р.Г.

Полтава - 2023 року

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет обліку та фінансів
Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

Освітньо-професійна програма Германські мови і переклад
(англійська та німецька мови)
Спеціальність 035 Філологія
Ступінь вищої освіти Магістр

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____Наталія СИЗОНЕНКО
15 листопада 2022 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Бондаренко Карини Юріївни

1. Тема роботи: «Фрагментарний переклад та його жанрові структури»,
керівник роботи: кандидат філологічних наук, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Антонюк Марина Анатоліївна

затверджені наказом ПДАУ від ПДАУ №6 від 28 жовтня 2022 року

2. Строк подання здобувачем вищої освіти роботи 03 листопада 2023 року

3. Вихідні дані до роботи:

- спеціальна професійна література,
- джерелах глобальної мережі Інтернет в галузі перекладу рекламних текстів, що знаходяться у відкритому доступі,
- результатах роботи наукового гуртка, результатах курсів для неформальної освіти.
- джерела бази практики.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

Розділ 1. Теоретичні аспекти фрагментарного перекладу.

Розділ 2. Аналіз жанрових особливостей фрагментарного перекладу у художній літературі.

Розділ 3. Інноваційні підходи до фрагментарного перекладу в сучасних медіатекстах.

5. Перелік графічного матеріалу: схеми, рисунки, графіки, діаграми за темою та об'єктом дослідження.

6. Дата видачі завдання: 15 листопада 2022 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Вибір і затвердження теми роботи.	03.10.2022 – 31.10.2022	
2	Складання і затвердження розгорнутого плану та завдання на кваліфікаційну роботу	01.11.2022 – 15.11.2022	
3	Опрацювання літературних джерел	16.11.2022- 31.12.2022	
4	Збір, вивчення і обробка інформації, необхідної для виконання роботи	16.11.2022- 31.12.2022	
5	Виконання теоретичного розділу роботи	16.11.2022- 31.12.2022	
6	Виконання аналітичних розділів роботи	01.02.2023-26.10.2023	
7	Оформлення тексту роботи	27.10.2023 – 10.11.2023	
8	Попередній захист роботи на кафедрі	06.11.2023 – 08.11.2023	
9	Нормо-контроль	09.11.2023 – 12.12.2023	
10	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень і пропозицій	11.12.2023 – 12.12.2023	
11	Захист кваліфікаційної роботи	26.12.2023 р.	

Здобувач вищої освіти _____ Карина БОНДАРЕНКО

Керівник роботи _____ Марина АНТОНЮК

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФРАГМЕНТАРНОГО ПЕРЕКЛАДУ	8
1.1 Основні концепції та підходи у фрагментарному перекладі	8
1.2 Лінгвістична архітектура фрагментарного перекладу	17
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЖАНРОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФРАГМЕНТАРНОГО ПЕРЕКЛАДУ У ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ	24
2.1 Жанрові аспекти фрагментарного перекладу в поезії	24
2.2 Прозові жанри та їхні адаптації під фрагментарний переклад	31
2.3 Інтертекстуальність та алюзії у фрагментарному перекладі	37
РОЗДІЛ 3. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ФРАГМЕНТАРНОГО ПЕРЕКЛАДУ В СУЧАСНИХ МЕДІА-ТЕКСТАХ	44
3.1. Практичний вплив інтерактивності на фрагментарний переклад	44
3.2 Адаптація культурних кодів у медіа-текстах під час фрагментарного перекладу	50
ВИСНОВКИ	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	58
ДОДАТКИ	63

ВСТУП

Актуальність теми. Фрагментарний переклад та його жанрові структури має велику актуальність у сучасному світі, де взаємодія між різними культурами та мовами стає все більше важливою. Зростання глобальних комунікаційних зв'язків призводить до зростання потреби в адекватних та ефективних методах перекладу, зокрема у фрагментарному форматі, який може відображати різні аспекти культур інформаційно водночас. З поглибленням використання медіа-ресурсів, таких як інтернет, соціальні мережі та інші цифрові платформи, виникає потреба у нових підходах до перекладу, які враховують специфіку цих медіа-текстів та їх жанрові особливості. З урахуванням різноманітності культур, ідентичностей та мов, фрагментарний переклад стає інструментом, який може відобразити цю різноманітність, забезпечуючи при цьому збереження культурного контексту.

В сучасному літературному та мистецькому світі спостерігається розквіт новаторських форм та жанрів. Вивчення фрагментарного перекладу в цьому контексті може пролити світло на творчий процес та взаємодію між різними культурами. Зростання міжнародних бізнес-відносин і економічної взаємодії призводить до необхідності точного і збалансованого перекладу. Фрагментарний підхід може бути ефективним у вирішенні проблем комунікації та взаєморозуміння в умовах різноманітних бізнес-контекстів.

З поширенням соціальних мереж та інтернет-спільнот, важливість правильного та ефективного перекладу висловлювань та контенту на різних мовах стає ключовою для побудови позитивного спілкування та взаєморозуміння між різними культурами.

Таким чином, вивчення фрагментарного перекладу та його жанрових структур є важливим завданням, яке може сприяти розвитку нових методів інтеркультурної комунікації та розумінню в умовах глобалізації та різноманітності культурних виявів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Кваліфікаційна робота розроблена та впроваджена в полі науково-дослідного

напрямку кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін відповідно до теми: «Актуальні питання сучасної філології та особливості викладання мовних дисциплін в аграрному вищому навчальному закладі»

Мета та завдання дослідження. Метою дослідження є розкриття та аналіз особливостей фрагментарного перекладу та його жанрових структур в різних текстах.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність виконання таких завдань:

1. Розглянути теоретичні аспекти фрагментарного перекладу, визначити його основні характеристики та вплив на текстовий контекст.

2. Проаналізувати жанрові особливості фрагментарного перекладу у літературних творах, виявляючи специфічні прийоми та ефекти.

3. Виокремити інноваційні підходи до фрагментарного перекладу у сучасних – текстах та їхні впливи на структуру і сприйняття текстів.

4. Розробити практичні рекомендації для використання фрагментарного перекладу з урахуванням жанрових особливостей, сприяючи оптимальній передачі значень та забезпеченню ефективного комунікативного впливу.

Об'єктом дослідження – фрагментарний переклад, який розглядається у контексті його взаємодії з жанровими структурами текстів.

Предмет дослідження є особливості фрагментарного перекладу та його вплив на жанрові структури текстів.

Методи дослідження. Методи дослідження включають літературний аналіз для вивчення теоретичних аспектів фрагментарного перекладу, контент-аналіз для аналізу конкретних текстів у різних жанрах, а також емпіричні методи, такі як анкетування чи експериментальні дослідження, для отримання даних про сприйняття та ефективність фрагментарного перекладу в різних контекстах.

Наукова новизна дослідження полягає у вперше проведеному комплексному аналізі взаємодії фрагментарного перекладу з різними жанрами, що дозволяє розкрити унікальні аспекти його застосування та впливу на текстові структури та забезпечити оригінальний внесок у розумінні перекладацьких процесів.

Практична цінність одержаних результатів виявляється у можливості створення конкретних рекомендацій для поліпшення фрагментарного перекладу в різноманітних жанрах. Це сприяє покращенню якості перекладу, забезпечуючи точність передачі смислового навантаження та підвищуючи ефективність комунікативного впливу перекладених текстів в різних контекстах використання.

Особистий внесок здобувача. Кваліфікаційна робота – це самостійне наукове дослідження. Всі результати дослідження та проведений аналіз належні автору дослідження. Усі розробки та система досліджених компетентностей, що містяться в роботі, належать особисто автору.

Апробація результатів дослідження. Апробація науково дослідження відбувалася в ході участі в науково-практичних конференціях, круглих столах та інших наукових заходах: IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика», науковий гурток кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін «Програмне забезпечення професійної діяльності лінгвіста».

Публікації. За результатами кваліфікаційної роботи було опубліковано тези.

Бондаренко Карина Фрагментарний переклад: до визначення поняття. Матеріали студентської наукової конференції Полтавського державного аграрного університету, 15-16 травня 2023 року. Том I. Полтава: РВВ ПДАУ, 2023. С. 139-141.

Ватраль Я.О., Бондаренко К.Ю., Мацола Я. І. Застосування Вікі-технологій у перекладі спеціальних текстів. *Цифровізація науки та сучасні тренди її розвитку*: матеріали V Міжнародної студентської наукової конференції, м. Житомир, 24 листопада, 2023 рік . ГО «Молодіжна наукова ліга». Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2023. С. 359-362

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Робота викладена на 75 сторінках, з них 57 сторінок основного тексту, список використаних джерел та додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФРАГМЕНТАРНОГО ПЕРЕКЛАДУ

1.1. Основні концепції та підходи у фрагментарному перекладі

З усіх сфер життя надходять текстові дані різних жанрів - літературні, наукові, технічні, медійні. Фрагментарний переклад дозволяє краще розуміти, як різні жанри впливають на стратегії та методи перекладу. З розвитком сучасних мовних технологій та змінами в інформаційному середовищі з'являються нові форми текстів, які потребують специфічного підходу до перекладу. Фрагментарний переклад може бути ефективним інструментом для адаптації до цих змін [35]. Фрагментарний переклад може взаємодіяти з особливостями культурного сприйняття та різноманітністю стилів. Вивчення цього виду перекладу допомагає розкрити, як культурні відмінності можуть впливати на ефективність комунікації через переклад.

Фрагментарний переклад – це підхід до перекладу, при якому текст або тексти перекладаються не як цілісні блоки, а як окремі фрагменти або частини [4]. Цей підхід може використовуватися для перекладу окремих речень, абзаців, або навіть окремих слів, замість перекладу всього тексту як єдиного цілого.

Фрагментарний переклад може виявитися корисним в різних ситуаціях, таких як переклад великих обсягів тексту, вивчення конкретних лінгвістичних аспектів або виокремлення ключових елементів зі складного тексту. Цей підхід може бути особливо ефективним у випадках, коли перекладач працює з великим обсягом інформації, і важливо забезпечити швидкість та точність перекладу. Однак важливо також враховувати контекст та забезпечити збереження змісту та стилю оригінального тексту (рис 1.1.)

Фрагментарний переклад займає своє визначене місце в системі інших перекладів, ставши важливою альтернативою традиційним підходам. У

контексті комплексної перекладацької системи, фрагментарний підхід використовується для концентрації на окремих частинах тексту, щоб забезпечити глибше розуміння та точність перекладу в ключових моментах [66]. Цей метод може взаємодіяти з іншими стратегіями, такими як повний переклад чи локалізація, для створення балансованої та якісної лінгвістичної реалізації оригіналу, особливо в умовах обмеженого часу чи обсягу. Такий підхід дозволяє враховувати специфіку тексту, зберігати його стилістичні особливості та виражати інтертекстуальні зв'язки, роблячи фрагментарний переклад цінним інструментом у великій системі перекладацької практики.

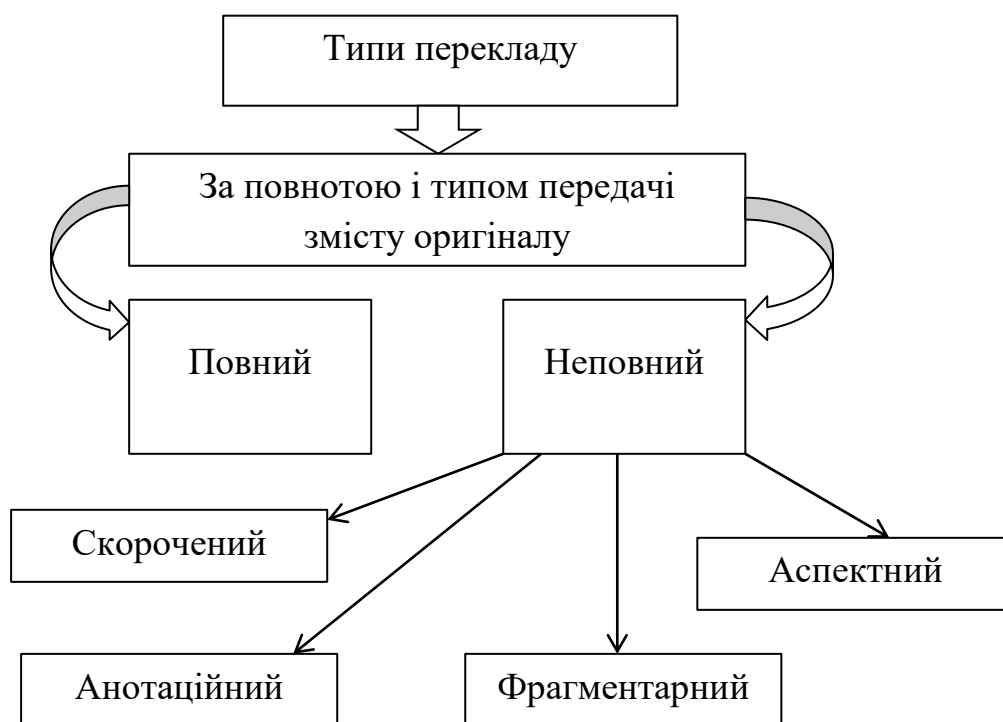

Рис 1.1. Фрагментарний переклад у перекладацькій ієрархії

Фрагментарний переклад в системі перекладацької діяльності є важливою складовою, яка дозволяє зосередитися на обраних частинках тексту та забезпечити якісний переклад в обмеженому обсязі [10]. Розкриємо роль фрагментарного перекладу в системі перекладацької діяльності:

- ефективне використання. Фрагментарний переклад дозволяє

зосереджуватися на обраному текстовому фрагменті, що полегшує ефективне використання часу та ресурсів перекладача. Забезпечує швидший та більш концентрований процес перекладу, особливо в умовах обмеженого часу.

- збереження специфіки тексту. Переклад фрагментами дозволяє зберегти стилістичні та семантичні особливості оригіналу, такі як інтертекстуальні зв'язки та алюзії. Забезпечує точність та виразність перекладу, дозволяючи враховувати контекст вибраних фрагментів.

- адаптація до вимог замовника. Фрагментарний переклад може використовуватися для відповіді на конкретні запитання чи вимоги замовника. Дозволяє адаптувати переклад до конкретних потреб аудиторії або замовника, сконцентрувавшись на ключових елементах тексту.

- оптимізація термінології та стилістики. Фрагментарний підхід дозволяє більш детально працювати над термінологією та стилістикою у вибраних частинах тексту. Забезпечує консистентність термінології та виразність стилістики у важливих фрагментах перекладу.

- підвищення креативності та експресивності. Фрагментарний підхід дозволяє перекладачам виявити свою креативність та експресивність у вибраних частинах тексту. Забезпечує індивідуальний підхід та творчий вираз у важливих моментах перекладу;

Фрагментарний переклад стає важливою частиною перекладацької системи, де точність, ефективність та збереження стилістичних та культурних аспектів грають ключову роль у забезпеченні високоякісного перекладу.

Письмовий фрагментарний переклад є проблемно обумовленим, передбачає вирішення декількох перекладацьких комунікативних завдань, які, на нашу думку, корелюють з етапами виконання цього підвиду неповного перекладу [13]:

- перекладацьке пошуково-референтне читання і вибір фрагментів;
- орієнтувально-референтне читання фрагментів і їх логічне розміщення;
- перекладацьке інформативне читання, осмислення, розуміння і фіксація предметного змісту кожного фрагмента як програми для повного письмового

перекладу;

- виявлення всіх еквівалентних відповідників;
- породження тексту повного письмового перекладу кожного фрагмента;
- перекладацьке зіставне читання всіх перекладених фрагментів і їх

перестановка;

- оформлення текстових зв'язків між усіма перекладеними фрагментами;
- оформлення всього тексту перекладу.

Розглянемо основні підходи.

Фрагментарний переклад як комунікативний інструмент.

Розгляд фрагментарного перекладу як засобу забезпечення ефективної комунікації між мовами та культурами, а не лише технічного процесу передачі слів. Він базується на усвідомленні того, що мовний переклад не обмежується простою заміною слів, але відіграє важливу роль у передачі концепцій, смислів та культурних відтінків [46]. Цей підхід висуває комунікативну ефективність як ключовий критерій оцінки перекладу.

Основні риси підходу:

- зосередженість на сенсах та концепціях. Замість літературної точності чи повного збігу слів, фрагментарний переклад відділяється на передачу глибоких концепцій та сенсів, сприяючи точній комунікації між автором та читачем.

- уникнення лексичних обмежень. Підхід дозволяє перекладачеві використовувати різні мовні конструкції та відступати від дослівного перекладу, забезпечуючи гнучкість у виборі слів та виразів;

- урахування культурних аспектів. Визнання того, що в комунікації важливо враховувати культурні відмінності, і фрагментарний переклад дозволяє виражати ідеї так, щоб вони були більш доступними та зрозумілими для читача в іншій культурі;

- забезпечення виразності та емоційного впливу. Підхід дозволяє перекладачам зберігати емоційний та естетичний аспекти оригіналу,

підсилюючи виразність та комунікативну силу тексту.

Цей підхід допомагає виокремити переклад як активний процес передачі значень та ідей, сприяючи ефективній взаємодії між мовами та культурами.

Жанровий підхід до перекладу.

В ньому акцент на тому, як фрагментарний переклад взаємодіє з різними літературними та медійними жанрами, враховуючи їхні унікальні особливості та вимоги [2]. Він враховує те, що кожен жанр має свої унікальні характеристики, структури та функції, які впливають на спосіб перекладу. Цей підхід ставить під сумнів ідею універсальності перекладу та визнає, що ефективність перекладу залежить від жанру оригіналу.

Основні аспекти підходу:

- адаптація до жанрових особливостей. Перекладач повинен адаптувати свій підхід відповідно до конкретного жанру, враховуючи його структуру, тематику та комунікативні цілі;

- аналіз структурних елементів. Вивчення особливостей організації тексту в різних жанрах, таких як художня література, наукові праці, новини чи реклама, і відтворення цих структур у перекладі;

- врахування стилістичних відтінків. Розуміння стилістичних відмінностей між жанрами та їх впливу на вибір лексичних одиниць та виразових засобів у перекладі;

- урахування призначення тексту. Визначення цільового призначення оригінального тексту та його адаптація для аудиторії в іншій мові та культурі, зокрема з урахуванням вимог конкретного жанру.

Цей підхід дозволяє перекладачеві більш ефективно передавати структурні та стилістичні аспекти оригіналу, забезпечуючи адекватність та природність перекладу в конкретному жанровому контексті.

Інноваційні технології в перекладі.

Дослідження впливу сучасних технологій, таких як машинне навчання

та комп'ютерний аналіз даних, на фрагментарний переклад та його результативність [22]. Він базується на використанні сучасних інформаційних технологій та методів, таких як машинне навчання та комп'ютерний аналіз даних, для покращення якості та ефективності перекладу. Цей підхід прагне використовувати інновації для вдосконалення перекладацьких процесів та досягнення оптимальних результатів.

Основні риси підходу:

- машинне навчання та автоматичний переклад. Використання алгоритмів машинного навчання для навчання комп'ютерів перекладати текстові дані, що дозволяє автоматизувати та прискорити перекладацький процес;

- аналіз великих обсягів даних. Використання комп'ютерного аналізу великих обсягів текстової інформації для виявлення закономірностей, що сприяє точнішому та контекстуальному перекладу;

- технології обробки природної мови (NLP). Застосування інструментів NLP для розуміння та обробки мовленнєвої інформації, що дозволяє збільшити точність вибору еквівалентів та розуміння семантики тексту;

- інтерактивні та колективні підходи. Використання інтерактивних платформ та колективного інтелекту для спільної роботи перекладачів та технологій, що може поліпшити швидкість та якість перекладу.

Цей підхід спрямований на злагодження людських зусиль та переваг технологій для досягнення оптимальних результатів у перекладі, зокрема в умовах великих обсягів інформації та швидко змінюючихся мовних контекстів.

Когнітивний аспект перекладу.

Розгляд того, як фрагментарний переклад сприймається та реалізується людськими когнітивними процесами, зокрема у контексті розуміння та інтерпретації текстів. Він зосереджений на розумінні та моделюванні когнітивних процесів, які відбуваються під час перекладу. Цей підхід враховує

вплив когнітивних факторів, таких як сприйняття, розуміння, пам'ять та прийняття рішень, на якість та результативність перекладу.

Основні аспекти підходу:

- когнітивна завантаженість. Розглядання того, як різні види текстів і завдань впливають на навантаження когнітивних ресурсів перекладача та як це впливає на процес перекладу;

- роль когнітивних стратегій: Дослідження та визначення стратегій, які використовують перекладачі для ефективного управління інформацією та вирішення проблем під час перекладу;

- взаємодія когнітивних процесів з мовним вмінням. Вивчення того, як рівень володіння мовою та культурні знання впливають на сприйняття та обробку інформації під час перекладу.

- роль емоцій та мотивації. Аналіз впливу емоційного стану та мотивації перекладача на його когнітивні процеси та вирішення завдань.

Цей підхід розглядає переклад як складний когнітивний процес, і розуміння когнітивних аспектів може сприяти оптимізації перекладацьких стратегій, покращенню прийняття рішень та підвищенню ефективності перекладу.

Концепція фрагментарного перекладу передбачає вибіркового підхід до перекладу, коли перекладач фокусується на конкретних фрагментах тексту, а не на перекладі всього тексту в цілому. Цей підхід базується на ідеї, що не кожна частина тексту має однаковий важливий смисловий внесок, і вибіркового переклад обирає ключові елементи для детального лінгвістичного та культурного аналізу.

Фрагментарний переклад може бути використаний для вирішення конкретних завдань, наприклад, перекладу важливих або складних фраз, виокремлення інтертекстуальних зв'язків, чи виразного передання стилістичних особливостей [49]. Цей підхід дозволяє перекладачам більш детально працювати над обраними частинами тексту, зосереджуючись на їхньому значущому внеску. Крім того, фрагментарний переклад може бути

ефективним у випадках, коли важко забезпечити повний переклад через обмежені ресурси, наприклад, в умовах обмеженого часу чи бюджету. Такий підхід дозволяє оптимізувати перекладацький процес, забезпечуючи високу якість для вибраних фрагментів тексту.

Фрагментарний переклад включає декілька концепцій, що визначають особливості цього методу (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Концепції фрагментарного перекладу

Концепція	Характеристика	Опис
1	2	3
Дискретність тексту	Ізоляція фрагментів:	Фрагментарний переклад передбачає переклад окремих частин тексту, таких як речення, абзаци чи фрази, незалежно від інших частин.
Гнучкість та адаптивність:	Гнучкість у виборі фрагментів: Адаптація до різних типів тексту:	В перекладі можуть використовуватися різні величини фрагментів, залежно від завдання та контексту. Можливість адаптувати розмір фрагментів до специфіки конкретного тексту чи жанру.
Контекстуальність	Врахування контексту:	Одним із аспектів фрагментарного перекладу є збереження контексту та забезпечення зрозумілості перекладу у відповідному мовному, культурному та семантичному контексті.

Продовж.табл. 1.1

1	2	3
---	---	---

Технологічна інтеграція	Машинне навчання та технології:	Використання сучасних технологій, таких як машинне навчання, для покращення ефективності та автоматизації фрагментарного перекладу.
Емпіричні дослідження	Експерименти та аналіз:	Вивчення ефективності фрагментарного перекладу через емпіричні дослідження, які допомагають зрозуміти його переваги та обмеження.

Ці концепції взаємодіють, створюючи теоретичний та методологічний фундамент для розуміння та застосування фрагментарного перекладу в різних контекстах.

Підходи та концепції у сфері фрагментарного перекладу визначаються дискретністю тексту, гнучкістю, адаптивністю та врахуванням контексту. Цей інноваційний метод вивчення та застосування перекладу виявляється актуальним у зв'язку з різноманітністю жанрів, технологічними викликами та потребою у вдосконаленні якості перекладу [19]. Емпіричні дослідження та технологічні інновації відіграють ключову роль у подальшому розвитку фрагментарного перекладу, визначаючи його потенціал як ефективного інструменту у сучасному перекладознавстві.

Фрагментарний переклад представляє інноваційний підхід у світі перекладознавства, заснований на ізольованій обробці окремих фрагментів тексту. Цей метод визначається гнучкістю, адаптивністю та врахуванням контексту, що робить його ефективним інструментом для висвітлення різноманітних жанрів та сучасних технологій [6]. Зосереджений на контекстуальності та дискретності, фрагментарний переклад має потенціал покращити ефективність перекладу в умовах зростаючої текстової диверсифікації та технологічних викликів. Емпіричні дослідження та технологічні інновації є ключовими компонентами розвитку цього підходу,

підкреслюючи актуальність вивчення та впровадження фрагментарного перекладу в перекладацьку практику.

Поняття фрагментарного перекладу відкриває новий підхід до обробки інформації, де основний акцент робиться на перекладі окремих фрагментів тексту. Різноманітні підходи, такі як комунікативний, жанровий, інноваційний та когнітивний, надають можливості для глибокого розуміння та вдосконалення перекладу [36]. Концепції, пов'язані з лінгвістичною архітектурою, жанровими аспектами, інтертекстуальністю та іншими аспектами, доповнюють цей образ та надають необхідний контекст. Фрагментарний переклад стає важливим напрямком в мовознавстві, враховуючи сучасні вимоги до швидкості та точності передачі інформації в умовах постійного потоку текстів та контенту.

1.2 Лінгвістична архітектура фрагментарного перекладу

В умовах постійного зростання потоку інформації та вимог до швидкості передачі текстового контенту, лінгвістична архітектура фрагментарного перекладу виявляється ключовою складовою сучасної мовознавчої парадигми. Цей підхід визначає структуру та організацію мовленнєвого матеріалу, сприяючи точній та ефективній передачі значень у контексті окремих фрагментів тексту [11]. Дослідження лінгвістичної архітектури фрагментарного перекладу розкриває нові можливості для оптимізації процесу перекладу в умовах сучасного інформаційного середовища.

З урахуванням зростання інтересу до мовних технологій, розвитку штучного інтелекту та важливості взаємодії мов та комп'ютерів, лінгвістична архітектура залишається актуальною для подальших досліджень та інновацій у цій області.

Лінгвістична архітектура фрагментарного перекладу визначає структуру та організацію мовленнєвого матеріалу в контексті перекладу, зокрема, коли перед перекладачем стоять великі або обмежені фрагменти тексту для обробки. Це поняття охоплює вибір і організацію мовних одиниць, а також врахування структурних та семантичних взаємозв'язків між фрагментами [57]. Лінгвістична архітектура допомагає забезпечити зв'язок та логічність в перекладі, зберігаючи при цьому ефективність та точність передачі інформації. Лінгвістична архітектура фрагментарного перекладу – це структурний та організаційний фреймворк, що визначає, як мовленнєвий матеріал розбивається на фрагменти та як вони взаємодіють у процесі перекладу [5]. Це поняття охоплює вибір та розміщення лінгвістичних одиниць, таких як фрази чи речення, з метою оптимізації передачі значень та забезпечення логічної структури тексту. Лінгвістична архітектура фрагментарного перекладу враховує різноманітні аспекти, такі як синтаксичні зв'язки, семантичні взаємодії та стилістичні особливості, для досягнення точного та зрозумілого перекладу текстового матеріалу.

Лінгвістична архітектура – це системний та організований підхід до аналізу та розробки мовних систем, який враховує різні аспекти мови та мовлення. Це поняття використовується в лінгвістиці, комп'ютерних науках та при розробці програмного забезпечення для обробки мови [21].

Лінгвістична архітектура фрагментарного перекладу включає в себе систему методів та інструментів, спрямованих на ефективний аналіз, розуміння та переклад фрагментів тексту.

Основні складові лінгвістичної архітектури:

- синтаксис та семантика. Визначення структури мовлення, тобто того, як слова та фрази формують граматично правильні конструкції, і розуміння значень, які вони несуть;

- фонетика та фонологія. Аналіз звукової структури мови, включаючи

звуки та їх комбінації (фонетика), а також вивчення звукових систем мов (фонологія);

- семіотика та стилістика. Розгляд ролі знаків та символів у комунікації (семіотика) та вивчення стилів мовлення та їхніх особливостей (стилістика);

- морфологія та лексика. Дослідження будови слів (морфологія) та розуміння значень слів та їхніх відносин (лексика);

- прагматика та контекстуальний аналіз. Врахування впливу контексту на розуміння мовлення та аналіз вживання мови у конкретних ситуаціях (прагматика);

- мовна технологія та обробка природної мови (NLP). Використання комп'ютерних методів та програм для аналізу, розуміння та генерації мови.

Лінгвістична архітектура фрагментарного перекладу спрямована на вдосконалення ефективності та точності процесу перекладу у фрагментарному форматі [6].

У контексті фрагментарного перекладу лінгвістична архітектура може охоплювати усі ці аспекти, забезпечуючи системні та структурні засади для ефективного перекладу фрагментів тексту.

Лінгвістична архітектура фрагментарного перекладу включає ряд ключових елементів та концепцій.

1. Фрагментарний аналіз.

Приклад. Розглядаємо фрагмент речення «The sun was setting behind the mountains».

Аналіз. Розбиваємо речення на фрагменти: «The sun», «was setting», «behind the mountains».

2. Семантична розгортка.

Приклад. Підкреслення семантичних відносин між фрагментами, наприклад, з'ясування, що «was setting» вказує на дію сонця.

Аналіз. Встановлення семантичної зв'язку між фрагментами.

3. Мовні структури та граматичний аналіз.

Приклад. Аналіз граматичної будови кожного фрагменту для забезпечення лінгвістичної правильності.

Аналіз. Перевірка частин мови, синтаксичних конструкцій тощо.

4. Контекстуальна адаптація.

Приклад. Розуміння контекстуальних відтінків слів та виразів у визначеному фрагменті.

Аналіз. Урахування того, що «behind the mountains» може мати різний сенс у різних контекстах.

5. Структурний аналіз.

Приклад. Визначення структури тексту та її відображення в перекладі.

Аналіз. Встановлення, як кожен фрагмент співвідноситься з загальною структурою тексту.

6. Вибір лексичних елементів.

Приклад. Вибір слів та виразів, які найточніше відтворюють сенс фрагменту.

Аналіз. Розгляд можливих лексичних варіантів та їхніх відтінків.

Ці елементи взаємодіють, створюючи лінгвістичну архітектуру фрагментарного перекладу та допомагаючи досягати точних та адаптованих перекладів у контексті тексту.

Лінгвістична архітектура фрагментарного перекладу може бути складною, і вона включає різні етапи та компоненти, спрямовані на забезпечення якісного та ефективного перекладу фрагментів тексту. Основні складові лінгвістичної архітектури фрагментарного перекладу можуть включати:

1. Синтаксичний та семантичний аналіз.

Синтаксичний аналіз. Виявлення структурних елементів фрагменту, таких як речення чи абзаци, для забезпечення логічного розбиття тексту на

частини.

Семантичний аналіз. Розуміння значень та концепцій, виражених у фрагменті, для правильної передачі смислу в перекладі.

Приклад. У фразі «The quick brown fox jumps over the lazy dog», синтаксичний аналіз виділить речення та його структурні компоненти, такі як суб'єкт, присудок та об'єкт. Семантичний аналіз розуміє, що лисичка стрибає через собаку.

2. Вибір еквівалентів.

Врачування можливих лексичних та синтаксичних варіантів для вибору найточніших еквівалентів у цільовій мові.

Приклад. Для фрагменту «apple» український переклад може вибрати еквівалент «яблуко» чи «яблучко» залежно від контексту та стилістичних особливостей.

3. Контекстуальний аналіз.

Урачування контексту, в якому вживається фрагмент, для забезпечення збереження сенсу та стилістичних особливостей в перекладі.

Приклад. У фразі «Time flies like an arrow; fruit flies like a banana», контекстуальний аналіз допомагає розуміти, що в обох випадках "flies" має різне значення.

4. Технологічні інтеграції.

Використання машинного навчання, інструментів обробки природної мови (NLP) та інших технологій для автоматизації та покращення процесу фрагментарного перекладу.

Приклад. Використання систем машинного навчання для автоматичного визначення оптимальних перекладів на основі великої кількості розглянутих текстів.

5. Контроль якості та евалюація.

Введення механізмів контролю якості, включаючи асесорську оцінку та

автоматизовані засоби валідації, для забезпечення точності та надійності перекладу.

Приклад. Використання експертних оцінок асесорів, які аналізують переклади фрагментів та визначають їхню точність та відповідність.

Ця лінгвістична архітектура має на меті забезпечити повноту, точність та зрозумілість фрагментарного перекладу, враховуючи різні лінгвістичні, культурні та технологічні аспекти.

Лінгвістична архітектура фрагментарного перекладу може бути представлена наступною схемою (рис.2.1).

Рис.1.2. Схема лінгвістичної архітектури фрагментарного перекладу

Лінгвістична архітектура фрагментарного перекладу є ключовою складовою для розвитку ефективних та точних систем перекладу текстових фрагментів. Вона охоплює комплексні аспекти лінгвістики, технологій обробки природної мови, та інноваційних алгоритмів для забезпечення високоякісного перекладу у різноманітних мовних та жанрових контекстах. Лінгвістична архітектура фрагментарного перекладу відіграє важливу роль у

вдосконаленні мовленнєвого взаєморозуміння та сприяє розвитку передових технологій перекладу [4]. Лінгвістична архітектура фрагментарного перекладу визначається вибіркоким підходом до тексту, де перекладач аналізує та вирізає конкретні фрагменти для детального перекладу. Цей підхід дозволяє зосередитися на ключових елементах тексту, забезпечуючи точність, експресивність та збереження лінгвістичних та культурних відтінків. Лінгвістична архітектура фрагментарного перекладу виявляється ефективним інструментом у великій системі перекладацької практики, де важливо зберегти смисловий зв'язок та естетичні аспекти оригіналу в обмеженому обсязі тексту.

Лінгвістична архітектура фрагментарного перекладу вирізняється своєрідністю, оскільки вона враховує та витягає тільки ті елементи тексту, які несуть ключовий смисловий чи естетичний заряд. Цей підхід сприяє ефективному використанню ресурсів, забезпечуючи одночасно якісний та концентрований переклад. Лінгвістична архітектура фрагментарного перекладу впроваджує гнучкість та індивідуалізацію в перекладацький процес, дозволяючи краще виражати та зберігати унікальні аспекти кожного вибраного фрагменту тексту [28]. У контексті сучасної перекладацької парадигми, лінгвістична архітектура фрагментарного перекладу є важливою складовою для досягнення точності та виразності перекладу в обмежених межах текстового обсягу.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ЖАНРОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФРАГМЕНТАРНОГО ПЕРЕКЛАД У ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

2.1. Жанрові аспекти фрагментарного перекладу в поезії

Фрагментарний переклад у поезії є захопливим та високотехнологічним аспектом перекладознавства, який висуває перед перекладачами та дослідниками численні виклики. Переклад поетичних творів вимагає особливої уваги до виразності, емоційності та структури мовлення. У контексті фрагментарного перекладу, де аналізується обмежена кількість слів чи рядків, виникає необхідність збереження поетичної сутності при обмежених можливостях передачі контексту [16]. Цей підхід сприяє новаторським дослідженням у сфері літературного перекладу та відкриває можливості для вдосконалення естетики та точності перекладу поетичних творів.

Фрагментарний переклад поезії відображає не лише технічні виклики, але й вимагає глибокого розуміння мистецтва та внутрішнього світу поетичного тексту. Перекладачі повинні бути чутливими до виразності мовлення, відтінків емоцій та вибраного стильового вирішення. Збереження поетичного образу та взаємозв'язку слів у фрагментарному форматі вимагає від перекладача не лише мовної вправності, але й тонкої сприйнятливості до того, як виразити поетичний дух та естетику оригіналу [60]. Це відкриває шлях до нових досліджень щодо впливу фрагментарного перекладу на сприйняття та інтерпретацію поезії, розширюючи горизонти в сучасному перекладознавстві.

Фрагментарний переклад в поезії – це підхід до перекладу, при якому перекладач вибирає окремі фрагменти або рядки оригінального поетичного тексту для передачі емоцій, виразності та стилістичних особливостей [40]. Цей метод використовується для того, щоб зберегти сутність та глибину

поетичного висловлення, адаптуючи його до нової мови.

Основні риси фрагментарного перекладу в поезії:

- відбір есенційних фрагментів. Перекладач обирає ключові фрагменти, які максимально виразно передають поетичний зміст, відмовляючись від повного перекладу всього вірша;

- збереження ритміки та мелодійності твору. Спроба зберегти ритм, риму та звукову естетику оригінального вірша, навіть у коротких фрагментах, для підтримання музикальності;

- специфіка лексики та експресії. Високий ступінь уваги при виборі лексики для збереження точності та експресії поетичного висловлення;

- врахування контексту та метафор. Збереження контекстуальних відносин та метафор, які можуть бути ключовими в поезії.

- адаптація до особливостей мови. Врахування особливостей та культурних відмінностей мови, до якої вірш перекладається.

Приклад фрагментарного перекладу в поезії може включати в себе обмежену кількість рядків, які найточніше виражають поетичний зміст, зберігаючи емоційний заряд та індивідуальний стиль оригіналу [11].

Жанрові аспекти фрагментарного перекладу в поезії представляють особливий виклик через виразність та емоційність поетичного мовлення.

Нижче розглянемо деякі ключові аспекти, що варто враховувати:

Метафорична Експресія.

Виклик. Поезія часто використовує метафори та образи для передачі почуттів та емоцій.

Аспекти фрагментарного перекладу. Збереження та точний переклад метафоричних висловлювань може бути важливим для передачі виразності та глибини поетичного тексту.

Ритміка та звукова естетика.

Виклик. Збереження ритму, рим та звукових особливостей, що характерні для поезії.

Аспекти фрагментарного перекладу. Вибір фрагментів, які зберігають

ритмічність та звукові елементи, сприяє збереженню атмосфери та естетики поетичного твору.

Лексична ефективність.

Виклик. Максимальна виразність за обмеженого обсягу слів.

Аспекти фрагментарного перекладу. Вибір ключових слів та фраз, що найточніше передають поетичний зміст, враховуючи економію мовлення.

Контекстуальна специфіка.

Виклик. Поезія часто побудована на внутрішньому контексті та особливих асоціаціях.

Аспекти фрагментарного перекладу. Ретельний вибір фрагментів для збереження контекстуальної глибини та індивідуального стилю поетичного твору.

Експериментальні форми.

Виклик. Деякі поетичні твори можуть використовувати нетрадиційні форми та структури.

Аспекти фрагментарного перекладу. Поєднання традиційних та експериментальних елементів у фрагментарному перекладі для збереження оригінальності поетичного виразу.

Щоб краще розуміти, як фрагментарний переклад може впливати на поезію, розглянемо приклади:

Оригінал: «Do not go gentle into that good night, Old age should burn and rave at close of day; Rage, rage against the dying of the light» - Dylan Thomas.

Фрагментарний переклад: «Не йди лагідно в той добрий світ, Старість повинна палахкотіти і бурхатіти на закаті; Гнівайся, гнівайся проти згасання світла».

Оригінал: «The woods are lovely, dark, and deep, But I have promises to keep, And miles to go before I sleep». - Robert Frost.

Фрагментарний переклад: «Ліс чарівний, темний і глибокий, Але обіцянки треба виконати, І милі відстані передо мною перед сном».

Ці приклади демонструють спробу збереження емоційної сили та

стильових особливостей оригінальної поезії в обмеженому просторі фрагментарного перекладу.

Жанрові аспекти фрагментарного перекладу в поезії" вимагають особливого розгляду, оскільки поезія часто використовує виразні та емоційні засоби виразу. Розглянемо деякі ключові аспекти цього питання з прикладами.

1. Метрика та ритміка.

Питання: Як зберегти метрику та ритміку оригінального вірша у фрагментарному перекладі?

Приклад.

Оригінал (Шекспір): «Shall I compare thee to a summer's day? Thou art more lovely and more temperate».

Переклад: «Тебе порівняти з літнім днем? Ти прекрасніша і тихіша».

2. Експресивність та емоційність.

Питання: «Як передати емоційні відтінки та виразність оригіналу у коротких фрагментах?»

Приклад.

Оригінал (Блейк):

«Tyger Tyger, burning bright,
In the forests of the night;
What immortal hand or eye,
Could frame thy fearful symmetry?».

Переклад.

«Тигре, тигре, як полум'я світи,
В лісах ночі;
Яка безсмертна рука або око,
Могло б створити твою страшну симетрію?»

3. Лексичні вибори для збереження стилю.

Питання: «Як вибрати лексичні еквіваленти, щоб зберегти стиль та індивідуальні особливості поетичного мовлення?».

Приклад.

Оригінал (Фіцджеральд): «So we beat on, boats against the current, borne back ceaselessly into the past».

Переклад: «Так ми б'ємося, човни проти течії, невтомно вертаючись у минуле».

У цьому прикладі вибір лексики «б'ємося» та «невтомно» допомагає зберегти не лише смислову глибину, але й стилістичну виразність оригінального висловлення

Оригінал (Langston Hughes):

«What happens to a dream deferred?

Does it dry up like a raisin in the sun?»

Переклад:

«Що відбувається з відкладеним мрією?

Чи воно висихає, немов червоний грош?»

У цьому випадку, перекладач використав «висихає» та «немов червоний грош» для передачі аналогії з оригіналу та збереження образності та стилістичної характеристики.

4. Збереження метафор та образності.

Питання: «Як передати метафоричні вислови та образність оригіналу у коротких фрагментах?».

Приклад.

Оригінал (Неруда): «Як музика — крізь стежки шукає гори вечірній вітер, унесений весною».

Переклад: «Like music — through the paths seeks the evening wind, Carried away by spring».

5. Культурні аспекти та поетичні символи.

Питання: «Як врахувати культурні відмінності та зберегти поетичні символи у фрагментарному перекладі».

Приклад.

Оригінал (Хайям): «Нехай вино і жінки і спів Буде миліше нічного вітру».

Переклад: «Let wine and women and song Be sweeter than the night wind».

6. Гумор та гра з мовою.

Питання: «Як передати гумористичні елементи та ігри з мовою в коротких фрагментах?».

Приклад: Оригінал (Лірник):

Жило-було в селі курча,

Спитало в курки: «Як там?»

Переклад:

«Once upon a time in the village, a chicken,

Asked the hens: «How's it going there?»

7. Ліричність та виразність.

Питання: «Як передати ліричний настрій та емоційність вірша англійського поета у фрагментарному виразі?».

Приклад: Оригінал (Emily Dickinson):

«Hope is the thing with feathers

That perches in the soul,

And sings the tune without the words,

And never stops at all».

Переклад:

«Надія — це те, що має пір'я,

Що сідає в душу,

І грає мелодію без слів,

І ніколи не зупиняється зовсім».

У цьому прикладі акцент зроблений на передачу ліричного тону та емоційної глибини вірша Емілі Дікінсон, намагаючись зберегти чутливість оригіналу в короткому фрагменті.

Такі приклади відображають важливі аспекти фрагментарного перекладу в поезії, такі як збереження ритму, виразності та індивідуального стилю

оригіналу, навіть при обмежених фрагментах тексту.

Загальний виклик у фрагментарному перекладі поезії полягає в збереженні естетичної цілісності та глибини поетичного тексту при обмеженому обсязі передаваних фрагментів.

Жанрові аспекти фрагментарного перекладу в поезії представляють собою складний завдання, де кожен вибраний фрагмент має важливе значення для передачі емоцій, стилістичних особливостей та виразності оригіналу. Лексичні вибори, збереження ритму та уважне врахування контексту стають вирішальними в аспекті збереження жанрових характеристик у фрагментарному перекладі поетичних творів [47]. Впевнений вибір слів та уважне відтворення стилістичних особливостей дозволяють перекладачеві успішно передати глибокий зміст та естетику оригінальної поезії навіть в обмежених кількості фрагментів.

Також жанрові аспекти фрагментарного перекладу в поезії вимагають від перекладача не лише лінгвістичної вправності, але й чутливості до поетичного виразу. Вибір кожного слова, збереження ритмічних особливостей та відтворення метафор та образів в умовах обмеженого простору вимагають тонкої відчуттєвості та креативності.

Фрагментарний переклад стає своєрідною майстернею, де кожен вибраний рядок чи фраза має виняткове значення та важливість. За допомогою цього підходу перекладач може долучитися до творчого процесу автора, намагаючись передати не лише лексичне значення, але й емоційний та естетичний заряд поезії [58].

Важливо пам'ятати, що в ході фрагментарного перекладу кожен вибраний фрагмент повинен бути не лише адаптованим до нової мови, але й втіленням поетичного генію, що робить цей процес надзвичайно викликаючим і творчим завданням.

2.2. Прозові жанри та їхні адаптації під фрагментарний переклад

Прозові жанри дозволяють авторам досліджувати різні теми, такі як соціальні проблеми, психологічні аспекти, етика, культурні реалії та інші. Це створює можливість для читачів отримати різнобарвний погляд на світ. Також автори використовують прозові жанри для розгляду питань, які важливі в сучасному суспільстві. Прозові жанри дозволяють занурюватися в глибокий аналіз персонажів та їхніх внутрішніх світів, створюючи можливість для читачів краще розуміти та співчувати з героями [18]. Сучасні автори використовують прозові жанри для творчих експериментів зі стилем, переплітанням різних форм та структур, щоб створювати унікальні твори, які виходять за межі традиційних рамок.

Прозові жанри в літературі включають різні форми прозового твору, які відрізняються за структурою, стилем і тематикою [64]. Основні прозові жанри включають роман, повість, оповідання, драму, есе та інші (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Прозові жанри в літературі

Назва	Опис	Приклад
Роман	Розгорнутий прозовий твір з великою кількістю персонажів, подій та сюжетних ліній.	Наприклад «Великий Гетсбі» Френсіса Скотта Фіцджеральда.
Повість	Коротший за роман прозовий твір, який розглядає одну тему чи подію.	Наприклад «Метаморфози» Франца Кафки.
Оповідання	Короткий прозовий твір, зазвичай з однією центральною ідеєю або подією.	Наприклад «Лотерея» Ширлі Джексон
Драма	Літературний твір для сцени, зокрема для театру, який висвітлює конфлікти та взаємодії персонажів	Наприклад «Ромео і Джульєтта» Вільяма Шекспіра.
Есе	Короткий прозовий твір, в якому автор розглядає, аналізує або обговорює конкретну тему.	Наприклад «Сутність релігії» Альберта Ейнштейна.

Вплив жанрів на переклад є значущим і багатогранним. Кожен літературний жанр вимагає уважної уваги та врахування особливостей при виборі та застосуванні перекладацьких стратегій. Наприклад, фрагментарний

переклад в поезії може вимагати відмінних технік для збереження ритму та поетичного виразу, тоді як у прозових творах акцент може бути зроблений на структурній цілісності та переосмисленні ключових елементів [31]. Враховуючи жанрові особливості, перекладач повинен зберігати не лише сенс, але й стиль, емоційну глибину та атмосферу оригіналу, забезпечуючи точність та еквівалентність відображення кожного жанру.

Переклад прозових жанрів має свої власні специфіки, які вимагають від перекладача розуміння не лише мови, але і контексту, стилю, тону та ідей автора [24]:

- стиль та тон. Прозові тексти можуть мати різні стилі і тони, від ліричного до наукового чи гумористичного. Перекладач повинен передати не лише зміст, але й стилістичні особливості та тон оригіналу;

- характери та діалоги. Взаємодія персонажів через діалоги є ключовою для розкриття характерів та виведення сюжету. Перекладач повинен зберігати натуральність діалогів, враховуючи індивідуальні риси мови різних персонажів;

- культурні нюанси. Проза часто віддзеркалює культурні, історичні та соціальні реалії. Перекладач повинен розуміти та враховувати контекстуальні відтінки та особливості культур, щоб вірно передати зміст;

- описовий характер. Прозові тексти часто містять детальні описи, які створюють атмосферу та образи. Перекладач повинен зберегти емоційну та візуальну силу описів, вибираючи точні та насичені мовні засоби;

- структура тексту. Прозові тексти можуть мати нетрадиційну структуру, що вимагає ретельного відображення у перекладі. Перекладач повинен розуміти організацію тексту та забезпечувати логічність у перекладі, зберігаючи структурні особливості.

- авторський стиль. Кожен автор має свій унікальний стиль, який може бути важко передати в іншій мові. Перекладач повинен відчувати авторський стиль та старатися вірно передати його особливості у перекладі.

Врахування цих специфік у процесі перекладу прозових жанрів допомагає зберегти автентичність та ефективно передати мовні та емоційні аспекти оригіналу.

Адаптація текстів під фрагментарний переклад відкриває шлях до нових стратегій та технологій, щоб забезпечити ефективність перекладу у вимогливому сучасному середовищі. У цьому контексті, розгляд аспектів адаптації текстів стає невід'ємною частиною вивчення фрагментарного перекладу, розкриваючи нові можливості та виклики для мовних спеціалістів та дослідників. [36].

1. Вибір ключових елементів. Аналіз тексту для ідентифікації та вибору ключових моментів, які несуть основне навантаження та є визначальними для сюжету або характерів.

Приклад. У романі «To Kill a Mockingbird» Гарпера Лі ключовий момент може бути вибраний у важливому судовому сцені.

2. Коротка структура. Переробка або розрізання тексту на короткі фрагменти, які зберігають логічну послідовність та емоційний потенціал.

Приклад. У оповіданні Едгара Аллана По «The Tell-Tale Heart» короткі фрагменти можуть вражати відчуттям напруження та тривожності.

3. Емоційна інтенсивність. Збереження та виділення емоційно насичених елементів для передачі інтенсивності та атмосфери оригіналу.

Приклад. В романі «One Hundred Years of Solitude» Габріеля Гарсія Маркеса емоційна інтенсивність може бути зосереджена на драматичних родинних моментах.

4. Структурні особливості. Збереження особливостей текстової структури, таких як діалоги, монологи, описи, щоб відтворити стиль та ритм оригіналу.

Приклад. В романі «The Great Gatsby» Френсіса Скотта Фіцджеральда діалоги можуть бути визначені як ключовий елемент для передачі характерів та відносин.

5. Структурна цілісність. Забезпечення того, що фрагменти утворюють

цілісний та логічний текст, щоб читач легко розумів зміст.

Приклад. В повісті «The Metamorphosis» Франца Кафки структурна цілісність може бути забезпечена плавними переходами між етапами перетворення Грегора Самси.

6. Плавні Переходи. Врахування розгортання сюжету та переходів між фрагментами для створення плавного ходу оповіді.

Приклад. У романі «The Catcher in the Rye» Джерома Д. Селінджера плавні переходи можуть зберігати особистісну непередбачуваність головного героя.

7. Контекстуальна зрозумілість. Збереження контексту та зв'язків між фрагментами для забезпечення повноцінного змісту та врахування особливостей оригіналу.

Приклад. У романі «Norwegian Wood» Харуки Муракамі контекстуальна зрозумілість може бути важливою для передачі внутрішніх конфліктів та емоцій героїв через фрагментарний підхід.

Фрагментарний переклад може бути використаний для передачі ключових аспектів різних жанрів. Розглянемо адаптації фрагментарного перекладу для декількох прозових жанрів.

Детектив.

Адаптація, Виділення ключових моментів розслідування та діалогів, які найбільше впливають на розвиток сюжету.

Приклад. Оригінал (Артур Конан Дойл, «Собака Баскервілей»): «Mr. Holmes, they were the footprints of a gigantic hound!».

Переклад: «Містере Холмсе, це були сліди гігантського пса!».

Наукова фантастика.

Адаптація. Виділення ключових ідей та технічних концепцій, які є центральними для жанру.

Приклад. Оригінал (Айзек Азімов, «Я, робот»): «A robot may not injure a human being, or through inaction allow a human being to come to harm».

Переклад: «Робот не може завдати шкоди людському істоті або

дозволити людській істоті постраждати внаслідок бездіяльності».

Сучасна проза.

Адаптація. Виділення важливих діалогів та моментів, які передають характери та атмосферу твору.

Приклад. Оригінал (Харуки Муракамі, «Норвезький ліс»): «If you only read the books that everyone else is reading, you can only think what everyone else is thinking».

Переклад: «Якщо ти читаєш тільки ті книги, які читають усі інші, ти можеш мислити тільки те, що думає кожен інший».

Ці приклади вказують на те, як фрагментарний переклад може бути використаний для передачі важливих елементів різних прозових жанрів.

Фрагментарний переклад прозових текстів передбачає особливий підхід, що враховує структуру, стиль, та контекст оригіналу. Розглянемо загальні етапи, які можна виділити в цьому процесі.

Етап 1. Аналіз тексту.

Опис. Ретельне вивчення оригінального тексту для розуміння сюжету, персонажів, стилістики та інших ключових аспектів.

Ключові завдання. Визначення основних моментів, які слід передати у фрагментах.

Етап 2. Визначення ключових фрагментів.

Опис. Виділення та визначення частин тексту, які є ключовими для збереження сюжету та характеристик персонажів.

Ключові завдання. Вибір та виділення фрагментів, які несуть основне навантаження.

Етап 3. Створення перекладацького плану.

Опис. Розробка стратегії перекладу, включаючи визначення порядку фрагментів та способів передачі стилістичних особливостей.

Ключові завдання. Визначення структури фрагментів та їхнього логічного послідовності.

Етап 4. Вибір перекладацьких технік.

Опис. Визначення найбільш ефективних технік для передачі сенсу та стилю відповідно до кожного обраного фрагменту.

Ключові завдання. Вибір методів, які найточніше відобразять особливості оригіналу.

Етап 5. Переклад фрагментів.

Опис. Безпосереднє втілення вибраних фрагментів у переклад, з врахуванням перекладацьких стратегій та технік.

Ключові завдання. Збереження сенсу та емоційного виразу, забезпечення еквівалентності змісту.

Етап 6. Ревізія та вдосконалення.

Опис. Перегляд та аналіз готового перекладу з метою виявлення можливих неточностей та вдосконалення стильового відтворення.

Ключові завдання. виправлення граматичних та стилістичних неточностей, дотримання контексту.

Етап 7. Пошук плавних переходів.

Опис. Забезпечення гармонійного переходу між фрагментами для створення цілісної текстової структури.

Ключові завдання. Збереження логічності та плавності в ході перекладу.

Такі етапи можуть взаємодіяти та доповнювати один одного, забезпечуючи якісний та ефективний фрагментарний переклад прозових текстів.

Прозові жанри, адаптовані під фрагментарний переклад, виявляються унікальними та високоеlegantними перекладацькими завданнями. Цей підхід вимагає не лише точності та еквівалентності у передачі змісту, але й збереження стилістичних особливостей та емоційного спрямування оригіналу. Адаптація прозових жанрів під фрагментарний переклад відкриває можливості для творчого вираження перекладача та врахування особливостей кожного твору [15]. Передача ключових фрагментів забезпечує точність та глибоку експресивність, вкладаючи в кожен переклад унікальність та атмосферність

оригіналу.

Фрагментарний переклад прозових жанрів стає своєрідним викликом для перекладача, оскільки вимагає глибокого розуміння не лише мови, а й структури та художнього змісту тексту [9]. Адаптація під фрагментарний підхід дозволяє зберегти автентичність та індивідуальність кожного жанру, будуючи фрагменти таким чином, щоб вони утворювали цілісний та ефективний переклад. Ключовим елементом є вміння перекладача вибрати та відтворити ті фрагменти, які несуть основну суть та емоційний потенціал оригіналу. Такий підхід дозволяє не тільки забезпечити вірність перекладу, але й зберегти творчий характер та стилістичні нюанси прозових творів.

2.3. Інтертекстуальність та аллюзії у фрагментарному перекладі

Інтертекстуальність та аллюзія в перекладі відкривають широкий літературний простір, в якому тексти взаємодіють та висловлюються через внутрішні або зовнішні посилання на інші твори, ідеї чи культурні контексти. Ці літературні прийоми викликають виклики для перекладача, оскільки вимагають вірності оригіналу та збереження смислового зв'язку, з одного боку, і адаптації до нового мовного та культурного оточення, з іншого [11]. У цьому контексті важливо розглядати як інтертекстуальність, так і аллюзії як ключові компоненти, що сприяють глибокому розумінню та розкривають багатогранність тексту в процесі перекладу.

Інтертекстуальність – це поняття, яке вказує на взаємозв'язок між текстами, які взаємодіють один з одним через внутрішні або зовнішні посилання. Це явище передбачає, що будь-який текст не існує в ізоляції, а, навпаки, відсилає до інших текстів, традицій, жанрів, культурних контекстів, або інших аспектів літературного або культурного досвіду.

Інтертекстуальність може виявлятися у використанні цитат, аллюзій, пародій, асоціацій та інших засобах взаємодії текстів між собою.

Це поняття допомагає розуміти, як тексти взаємодіють, використовуючи образи, ідеї, стилістичні рішення тощо, які вже існують у культурному або літературному середовищі. Інтертекстуальність може сприяти глибокому розумінню та взаємодії з текстом, але її переклад може бути викликом через необхідність передачі цих зв'язків у новому культурному чи мовному контексті.

Алюзія – це літературний прийом, який полягає у введенні в текст чи твір натяків чи невеликих згадок на інші твори, події, особистості чи ідеї. Алюзії можуть бути використані для створення асоціацій, викликання відчуття деякого контексту, або навіть глибшого розуміння теми, про яку йдеться в основному тексті.

Це явище може включати в себе цитати, імітації або згадки, які вказують на інші твори літератури, мистецтва, історії тощо. Алюзії часто робляться з метою поглиблення смислу або надання додаткового контексту для аудиторії, яка може вже бути знайома з тим, на що вказує алюзія.

У вивченні фрагментарного перекладу, особливу увагу привертають інтертекстуальність та аллюзії. Ці лінгвістичні явища відкривають глибокі шари значень, пов'язаних із культурою та літературою. У контексті фрагментарного перекладу, де текст розбивається на відрізки, розуміння та правильна передача інтертекстуальних зв'язків та аллюзій стає важливою складовою, спрямованою на точне та контекстуальне відтворення значень, що зберігає культурну та літературну глибину оригіналу [54]. У цьому контексті дослідження інтертекстуальності та аллюзій у фрагментарному перекладі розкриває нові аспекти перекладацької практики, де відтворення культурних та літературних посилань стає викликом та можливістю водночас.

У перекладі алюзії також є викликом, оскільки вони часто базуються на

культурних чи літературних нюансах, які можуть бути різними в різних мовних та культурних контекстах. Перекладач повинен зберігати сенс та ефект алюзії, пристосовуючи його до нового оточення.

Інтертекстуальність вказує на взаємодію тексту з іншими текстами чи культурними контекстами. Основна ідея полягає в тому, що текст не існує в ізоляції, а взаємодіє з іншими творами, традиціями або культурними кодами [3].

Забезпечення відтворення зв'язків із зовнішніми текстами в рамках вибраних фрагментів, врахування референцій та культурних аспектів.

Аллюзії – це вказівки або натяки на інші літературні чи культурні твори, події, особистості. Автор може використовувати алюзії для поглиблення смислу або створення асоціацій. Збереження смислового зв'язку та розуміння алюзій, врахування культурних та літературних аспектів у вибраних фрагментах.

Ключові виклики:

- неоднозначність. Інтертекстуальність та алюзії можуть бути неоднозначними, і їх розуміння може залежати від культурного контексту читача;

- збереження автентичності. Збереження автентичності та глибини тексту, не допускаючи втрати культурних аспектів та важливих зв'язків.

Фрагментарний переклад з інтертекстуальністю та алюзіями включає в себе ряд стратегій, спрямованих на збереження смислового зв'язку та врахування культурних відмінностей [6]. Виокремимо доцільні перекладацькі стратегії в роботі з фрагментарним перекладом.

1. Додавання пояснень.

Стратегія. Додавання пояснень чи додаткового контексту, щоб виразити сенс алюзій або інтертекстуальних зв'язків.

Приклад.

Оригінал: «His actions were like a modern-day Icarus».

Переклад: «Його дії були, мов сучасний Ікар».

2. Заміна алюзій.

Стратегія. Заміна алюзій на еквівалентні або більш зрозумілі для читача зразки, які вже мають відомість у новому контексті.

Приклад.

Оригінал: «She had a Mona Lisa smile».

Переклад: «У неї була посмішка, ніби на картині Мони Лізи».

3. Підкреслення культурних особливостей.

Стратегія. Підкреслення культурних аспектів, які можуть бути невідомі читачеві, але є ключовими для розуміння інтертекстуальних зв'язків.

Приклад.

Оригінал: «He quoted Shakespeare freely».

Переклад: «Він вільно цитував Шекспіра».

4. Імплементация аналогій:

Стратегія. Використання аналогій або схожих образів для передачі сенсу алюзій.

Приклад.

Оригінал: «His ambition was Faustian».

Переклад: «Його амбіції були, як у Фауста».

5. Збереження літературних стилів.

Стратегія. Збереження літературних стилів або манери висловлення, щоб відтворити естетичний аспект алюзій.

Приклад.

Оригінал: «She wrote with Orwellian precision».

Переклад: «Вона писала з орвеллівською точністю».

Ці стратегії допомагають перекладачеві вірно передати інтертекстуальні та алюзійні елементи в обмеженому фрагментарному перекладі, зберігаючи

сенс та стилістичний багатогранник оригіналу.

У фрагментарному перекладі важливо вибрати фрагменти тексту так, щоб зберегти або відтворити ці ключові аспекти, враховуючи обмежений обсяг перекладу та специфіку кожного вибраного фрагменту.

Інтертекстуальність та алюзії в фрагментарному перекладі представляють складні виклики та можливості. Перекладач повинен зберігати смислові зв'язки, відтворюючи культурні та літературні аспекти, що взаємодіють у тексті [23]. Ефективні стратегії, такі як додавання пояснень, заміна алюзій та підкреслення культурних особливостей, дозволяють перекладачу зберігати глибину та ефект інтертекстуальності в обмежених фрагментах перекладу. Це вимагає не лише лінгвістичної вправності, а й культурного чуття, щоб передати багатозначність та багатоплановість оригіналу в новому мовному та культурному середовищі.

Інтертекстуальність та алюзії в перекладі представляють собою складні виклики, що стають особливо актуальними в умовах фрагментарного перекладу. Передача культурних та літературних відтінків від одного фрагменту до іншого вимагає вдумливого врахування контексту та нюансів посилань [60]. Давайте розглянемо декілька прикладів перекладу, де інтертекстуальність та алюзії набувають нових розмірів у світлі фрагментарного підходу.

Приклад 1.

Оригінал (англійська): «The detective felt like Sherlock Holmes as he unraveled the mystery».

Переклад (українська): «Детектив відчував себе, як Шерлок Холмс, розгадуючи цю загадку».

У цьому випадку, вказівка на Шерлока Холмса є алюзією до відомого літературного персонажа. Важливо, щоб переклад був не лише точним, а й уможлиблював асоціацію з відомим літературним контекстом.

Приклад 2.

Оригінал (англійська): «Her smile was like the Cheshire Cat's – mysterious and enigmatic».

Переклад (українська): «Її посмішка була схожа на посмішку Кота Чешира – таємнича та загадкова».

Тут інтертекстуальність полягає в посиланні на літературний образ Кота Чешира з «Аліси в Країні Див», що потребує уважного підходу до перекладу для збереження асоціацій.

Приклад 3.

Оригінал (англійська): «The situation seemed like a Kafkaesque nightmare».

Переклад (українська): «Ситуація виглядала як кошмар у стилі Кафки».

У цьому випадку, інтертекстуальність полягає в використанні терміна «кавказький» як посилання на твори Франца Кафки з їхніми абсурдними та заплутаними сценаріями.

Приклад 4.

Оригінал (англійська): «The betrayal was like a Judas kiss».

Переклад (українська): «Зрада була, як поцілунок Юди».

Тут використано аллюзію до Юди Іскаріота як символу зради в біблійному контексті.

Приклад 5.

Оригінал (англійська): «The garden was like Eden before the fall».

Переклад (українська): «Сад був, як Едем перед гріхопадінням».

У цьому прикладі інтертекстуальність виникає з асоціацій із біблійною історією про Едем.

Приклад 6.

Оригінал (англійська): «Their love story had a Romeo and Juliet ending».

Переклад (українська): «Їхню любовну історію завершилася закінченням, як у Ромео та Джульєтти».

Ці приклади ілюструють, як інтертекстуальність та аллюзії вимагають від перекладача не лише мовних навичок, але і чутливості до літературних та культурних контекстів у фрагментарному перекладі.

У фрагментарному перекладі інтертекстуальність та алюзії виступають як важливі елементи, які сприяють глибокому розумінню та розкривають багатогранність тексту. Перекладачі повинні бути не лише майстрами слова, але й культурними медіаторами, щоб вдало передати нюанси та зв'язки між текстами в обмежених фрагментах.

Стратегії перекладу виявляються необхідними для збереження смислового відтінку та вірності оригіналу, особливо коли обрано фрагментарний підхід [58]. Ретельний вибір слів, додавання пояснень та адаптація алюзій до нового контексту стають ключовими аспектами, які дозволяють перекладачеві успішно впоратися з викликами інтертекстуального перекладу.

Такий підхід не лише допомагає зберегти літературну якість оригіналу, а й відкриває можливості для творчого вираження перекладача в обмеженому просторі фрагментів. У цій вимогливій задачі перекладач виявляється митцем, який майстерно вплітає інтертекстуальні елементи, роблячи текст доступним та виразним для нової аудиторії.

РОЗДІЛ 3

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ФРАГМЕНТАРНОГО ПЕРЕКЛАДУ В СУЧАСНИХ МЕДІА-ТЕКСТАХ

3.1. Практичний вплив інтерактивності на фрагментарний переклад

В сучасному світі зростає важливість інтерактивності в різних аспектах життя, включаючи сферу мовленнєвого мистецтва та перекладу. В контексті фрагментарного перекладу, інтерактивність виявляє себе як потужний засіб впливу на процес вибору та обробки конкретних фрагментів тексту. Цей вступ буде досліджувати, як взаємодія з аудиторією, залучення до обговорень та спільна робота можуть впливати на якість та ефективність фрагментарного перекладу, розглядаючи приклади конкретних інтерактивних практик та їхній вплив на результати перекладу [4].

В рамках сучасних тенденцій в перекладацькій теорії та практиці, інтерактивність виходить за рамки традиційних моделей одностороннього комунікаційного процесу між перекладачем та аудиторією. Розглядаючи фрагментарний переклад, який фокусується на окремих частинах тексту, інтерактивність стає ключовим фактором, що впливає на вибір та обробку цих фрагментів [63]. У цьому контексті, ми дослідимо, як обмін інформацією, взаємне врахування поглядів та залучення аудиторії сприяють покращенню перекладу, роблячи його більш точним, адаптованим та відповідальним перед очікуваннями читачів. Практичні приклади інтерактивних стратегій в контексті фрагментарного перекладу допоможуть розкрити широкий спектр можливостей цього підходу до комунікації та взаємодії.

Інтерактивність має значущий вплив на фрагментарний переклад, надаючи перекладачеві можливість взаємодіяти з аудиторією, отримувати зворотний зв'язок та враховувати її потреби. Охарактеризуємо способи взаємодії інтерактивності з фрагментарним перекладом.

1. Адаптація до очікувань аудиторії. Взаємодія з аудиторією дозволяє

перекладачеві враховувати їхні потреби та очікування щодо вибраних фрагментів тексту. Забезпечує адаптований переклад, який відповідає специфічним інтересам чи вимогам аудиторії.

2. Зворотний зв'язок та колективний переклад. Інтерактивність може створити можливість для залучення аудиторії до перекладацького процесу, де кожен може внести свій внесок. Сприяє колективному та збалансованому перекладу, враховуючи різноманіття точок зору та мовленнєвих варіантів.

3. Динаміка вибору фрагментів. Взаємодія з аудиторією може визначати вибір конкретних фрагментів для перекладу, враховуючи їхні інтереси чи запитання. Забезпечує динамічний та адаптивний вибір текстових елементів, що може бути особливо важливим у веб-перекладах чи спільнотних платформах.

4. Контекстуальний переклад з урахуванням відгуків. Залучення аудиторії в процес перекладу дозволяє враховувати їхні коментарі та відгуки при визначенні контексту та нюансів перекладу. Сприяє контекстуальному та точному перекладу, узгодженому з реакцією аудиторії.

5. Експерименти та інновації. Інтерактивність в перекладі може служити платформою для експериментів та новаторських підходів у виборі та перекладі фрагментів. Сприяє розвитку нових методів та практик фрагментарного перекладу через активну участь аудиторії.

Такий взаємодійний підхід в перекладі створює умови для більш гнучкого, точного та співпрацювального вирішення завдань фрагментарного перекладу.

Виокремимо напрямки практичної реалізації інтерактивного підходу до фрагментарного перекладу.

Залучення аудиторії до вибору фрагментів.

Практика. Створення опитувань чи голосувань, де аудиторія обирає конкретні фрагменти тексту для подальшого перекладу.

Вплив. Забезпечує участь аудиторії у формуванні перекладацького завдання та збільшує відповідальність перекладача перед їх очікуваннями.

Приклад. Створення опитування для читачів з питанням, які частини тексту вони б хотіли перекладати. Наприклад, «Оберіть фрагмент, який ви хочете переглянути у вашій мові».

Обговорення та коментарі.

Практика. Використання платформ для обговорення перекладу, де аудиторія може надавати свої коментарі та виражати свої думки.

Вплив. Забезпечує взаємодію між перекладачем та аудиторією, що може призвести до поліпшення перекладу через урахування різноманітних точок зору.

Приклад. Відкриття форуму чи групи для обговорення перекладу окремих фраз. Наприклад, «Що ви думаєте про переклад цього рядка? Як ви вибрали б кращий варіант?».

Співпраця у реальному часі.

Практика. Організація вебінарів або онлайн-сесій, де аудиторія може взаємодіяти з перекладачем під час роботи над конкретними фрагментами.

Вплив. Створює можливість для миттєвого отримання відгуку, обговорення труднощів та спільної роботи над текстом.

Приклад. Організація вебінару, під час якого перекладач розглядає варіанти перекладу разом із учасниками, обговорюючи їх під час роботи.

Корегування за відгуками.

Практика. Активна реакція на коментарі аудиторії, внесення коректив та виправлень до перекладу.

Вплив. Забезпечує адаптацію перекладу з урахуванням реальних вимог та пропозицій членів аудиторії.

Приклад. Внесення змін у переклад на основі конструктивного фідбеку аудиторії, яка вказала на недоліки чи запропонувала кращі альтернативи.

Експерименти та тестування.

Практика. Залучення аудиторії до експериментів чи тестувань нових

підходів у фрагментарному перекладі.

Вплив. Сприяє розвитку та вдосконаленню методів перекладу через спільні зусилля перекладача та аудиторії.

Інтерактивні методи стають важливим елементом у вдосконаленні фрагментарного перекладу, привносячи в процес нові можливості та підходи [29]. Ці методи не лише підвищують якість перекладу, але й роблять його більш адаптивним до потреб різноманітної аудиторії. В цьому контексті, інтерактивність стає не просто інструментом взаємодії, але і ключовим фактором для ефективності та точності фрагментарного перекладу. Давайте розглянемо, які конкретні інтерактивні методи можуть зробити величезний внесок у цей процес та як вони допомагають досягати найкращих результатів.

Інтерактивні методи можуть значно покращити якість та адаптивність фрагментарного перекладу [40]. Розглянемо кілька методів та їх вплив (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Інтерактивні методи для покращення фрагментарного перекладу

Метод	Способи реалізації	Застосування у фрагментарному перекладі
1	2	3
Краудсорсинг	Залучення широкої аудиторії для участі у перекладі або виборі ключових фрагментів тексту.	Використання платформи краудсорсингу для перекладу коротких фраз або вибору кращого варіанту.
Спільнотні платформи	Створення онлайн-спільнот для обговорення та виправлення перекладів.	Використання форуму чи групи у соціальних мережах для дискусій щодо фрагментів тексту та їхніх перекладів.
Машинне навчання з використанням зворотного зв'язку	Використання алгоритмів машинного навчання, які враховують відгуки користувачів щодо якості перекладу для покращення результатів.	Збирання даних про те, які варіанти перекладу були вподобані користувачами, і використання цих даних для покращення моделі перекладу.

Продовж. табл. 3.1

1	2	3
Віртуальні робочі групи	Створення віртуальних груп для спільної роботи над перекладами або	Використання спеціалізованого програмного забезпечення

	обговорення конкретних фрагментів.	для спільного перегляду та редагування тексту в режимі реального часу.
Анотація та маркування фрагментів	Дозвіл користувачам або експертам вказувати на конкретні частини тексту для подальшого перекладу.	Платформа, де користувачі можуть маркувати фрагменти для перекладу, інший користувач вибирає відзначені області та подає свій варіант перекладу.

Такі методи можуть допомогти враховувати різноманітність перекладацьких умов та потреб аудиторії, сприяючи ефективному та якісному фрагментарному перекладу.

Інтерактивні методи грають ключову роль у покращенні якості та адаптивності фрагментарного перекладу. Залучення аудиторії, спільна робота у реальному часі, використання машинного навчання та інші інтерактивні підходи дозволяють створити ефективний та гнучкий механізм перекладу, що враховує різноманітність перекладацьких завдань та вимог користувачів [51]. Ці методи допомагають активно взаємодіяти з аудиторією, покращуючи точність та релевантність перекладу, і сприяють розвитку інновацій у сфері фрагментарного перекладу.

Приклад 1. Електронні глосарії та віртуальні спільноти.

Використання електронних глосаріїв та онлайн-спільнот для активного взаємодії перекладачів та користувачів. У фрагментарному перекладі це може включати обговорення найбільш складних чи спірних фрагментів, обмін порадами та вирішенням труднощів у спільноті.

Приклад 2. Мережеві платформи для колективного перекладу.

Використання мережевих платформ, таких як CrowdIn або Transifex, де перекладачі можуть взаємодіяти з іншими членами команди, обговорюючи конкретні фрагменти тексту, надаючи коментарі та вносячи свої пропозиції.

Приклад 3. Онлайн-курси та вебінари з перекладу.

Залучення перекладачів до онлайн-курсів та вебінарів, де вони можуть обговорювати та вирішувати завдання фрагментарного перекладу під керівництвом досвідчених викладачів, отримуючи негайний фідбек.

Приклад 4. Використання платформ для перевірки перекладів.

Застосування платформ, які надають інтерактивний фідбек замовникам чи редакторам, дозволяючи їм взаємодіяти з конкретними фрагментами перекладу, вказуючи на виправлення або виразно виражаючи свої побажання.

Приклад 5: Гри та Спільні Проекти: Організація гральних або спільних проектів, де перекладачі спільно працюють над фрагментами тексту, використовуючи інтерактивні елементи для вирішення завдань та взаємодії.

Ці приклади вказують на те, як інтерактивність може сприяти поліпшенню фрагментарного перекладу шляхом активної співпраці та обміну думками між учасниками перекладацького процесу.

Інтерактивність в практиці фрагментарного перекладу створює умови для більш ефективного та адаптивного процесу, де аудиторія виступає не лише як отримувач, але і активний учасник перекладацької діяльності. Інтерактивні методи виявляють значущий вплив на якість та адаптивність фрагментарного перекладу. Вони не лише полегшують взаємодію між перекладачем та текстом, але і сприяють вдосконаленню перекладацького процесу в умовах роздрібленості текстового матеріалу. Застосування інтерактивних методів дозволяє взяти до уваги контекст та особливості кожного фрагменту, покращуючи точність та зберігаючи оригінальний сенс [66]. Такий підхід сприяє ефективному взаємодії з текстом у віртуальному середовищі та надає перекладачеві інструменти для більш глибокого розуміння та адаптації в роботі з фрагментарним матеріалом.

В цілому, практичний вплив інтерактивності на фрагментарний переклад суттєвий і багатогранний. Залучення аудиторії та використання різноманітних інтерактивних методів, таких як краудсорсинг, спільна робота та обговорення, сприяють поліпшенню точності, релевантності та адаптивності перекладу [32]. Це робить процес перекладу більш ефективним, а взаємодію з аудиторією – більш конструктивною, що в кінцевому підсумку сприяє якісному виконанню завдань фрагментарного перекладу.

3.2 Адаптація культурних кодів у медіа-текстах під час фрагментарного перекладу

Культурні коди у медіа-текстах представляють собою систему символів, знаків, мовних та немовних елементів, які несуть в собі культурний зміст і використовуються для вираження, сприйняття та передачі концепцій в контексті певної культури. Ці коди можуть включати образи, метафори, вирази, традиції, а також елементи мистецтва та дизайну, і їх адаптація в медіа-текстах важлива для забезпечення зрозумілості та ефективного взаєморозуміння між автором та аудиторією [17]. У фрагментарному перекладі цей процес стає ще більш викликаючим, оскільки вимагає уваги до кожного відокремленого фрагменту з метою збереження культурного контексту та виразності.

Культурні коди в медіа-текстах відіграють важливу роль у сприйнятті та взаєморозумінні, а їх фрагментарний переклад вимагає особливої уваги для збереження культурного контексту.

Забезпечення зрозумілості.

Культурні коди служать як мости між автором та аудиторією, забезпечуючи зрозумілість повідомлень та ідей. У фрагментарному перекладі важливо зберегти цю зрозумілість, навіть коли текст розбивається на частини.

Емоційна експресія.

Культурні коди грають ключову роль у передачі емоцій та настрою тексту. При фрагментарному перекладі важливо зберегти ці емоційні відтінки, щоб аудиторія сприймала текст повноцінно.

Контекстуалізація кожного фрагменту.

Оскільки фрагменти тексту можуть втратити свій повний контекст, культурні коди допомагають контекстуалізувати кожен фрагмент, щоб забезпечити правильне сприйняття.

Уникнення непорозумінь.

Адаптація культурних кодів допомагає уникнути непорозумінь та забезпечити вірний переклад ідей та концепцій, які можуть бути закладені у культурних виразах.

Спілкування з цільовою аудиторією.

Врахування культурних кодів у фрагментарному перекладі допомагає перекладачам спілкуватися з цільовою аудиторією, враховуючи її уявлення та цінності.

Збереження ідентичності тексту.

Культурні коди є ключовим елементом ідентичності тексту, і їхнє збереження у фрагментарному перекладі допомагає підтримати автентичність та оригінальність.

Всі ці аспекти вказують на те, що ретельне врахування культурних кодів є критичним у фрагментарному перекладі медіа-текстів для забезпечення ефективного сприйняття та взаєморозуміння контенту.

Адаптація культурних кодів у медіа-текстах визначається необхідністю врахування культурних особливостей та відмінностей між джерелом та цільовою аудиторією. Цей процес є ключовим у створенні ефективного та адаптованого медійного висловлення, де культурні коди використовуються для досягнення зрозумілості, прийняття та взаємодії з глядачами, слухачами чи читачами [61].

Адаптація культурних кодів у медіа-текстах під час фрагментарного перекладу становить суттєве завдання, оскільки фрагменти тексту можуть втратити свій повний контекст та культурний навантаження під час розбиття [9]. Під час вивчення цього питання слід звертати увагу на декілька ключових аспектів:

- контекстуалізація фрагментів. Адаптація вимагає уважного розгляду кожного фрагменту тексту в контексті загального повідомлення. Забезпечення

повноцінного культурного контексту для кожного фрагменту є важливим для збереження змістовності та емоційного вираження;

- семіотика та знакові системи. Розгляд адаптації знакових систем та семіотики у фрагментарному контексті. Перекладач повинен уважно вибрати та адаптувати культурні коди, щоб вони ефективно сприймалися відокремлено від загального тексту;

- аудиторія та сприйняття. Врахування характеристик цільової аудиторії при адаптації культурних кодів. Що може бути зрозуміло та прийнятно для однієї аудиторії, може вимагати адаптації для іншої, особливо у фрагментарному форматі;

- взаємодія із зображеннями та звуком. Розгляд взаємодії культурних кодів у фрагментарному перекладі з іншими медійними елементами, такими як зображення та звук. Це може допомогти компенсувати втрату контексту та підсилити сприйняття культурних відмінностей;

- взаємодія з технологіями. Розгляд впливу технологій, таких як машинне навчання та інші автоматизовані інструменти, на адаптацію культурних кодів у фрагментарному перекладі.

Культурні елементи, такі як архітектурні символи, традиції чи видовища, стають ключовими фрагментами, які переносять не лише інформацію, а й виражають сутність культурної спадщини. Далі ми розглянемо, як ці коди адаптуються у фрагментарному перекладі, зберігаючи свою оригінальну виразність та культурний контекст.

1. Культурний код «Біг Бена» в Лондоні.

Оригінальний текст: «As the sun set over London, the iconic Big Ben stood tall against the skyline».

Фрагментарний переклад: «Під час заходу сонця над Лондоном величезний Біг Бен височів проти горизонту».

В цьому прикладі важливо адаптувати культурний код «Біг Бена», щоб

передати його ідентичність та значущість в іншій культурі.

2. Культурний код «Пекінська опера» у Китаї.

Оригінальний текст: «The vibrant colors and intricate movements of the Beijing Opera mesmerized the audience».

Фрагментарний переклад: «Яскраві кольори та витончені рухи Пекінської Опери зачарували глядачів».

Тут адаптація культурного коду «Пекінська Опера» допомагає зберегти враження від вистави у новому контексті.

3. Культурний код «Американський футбол» у США.

Оригінальний текст: «The intensity of the American football game was palpable in the air».

Фрагментарний переклад: «Інтенсивність гри в американський футбол лежала в повітрі».

Тут адаптація культурного коду «американський футбол» допомагає передати особливості та емоції гри у новому контексті.

4. Культурний код «Сакури» в Японії.

Оригінальний текст: «The cherry blossoms, or 'sakura,' painted a breathtaking picture in the spring landscape of Japan».

Фрагментарний переклад: «Квіти вишні, або 'сакура,' створювали захоплюючий образ у весняному пейзажі Японії».

Тут культурний код «сакура» важливий для передачі унікальності та краси японської весни.

5. Культурний код «Танго» в Аргентині.

Оригінальний текст: «The passionate dance of the Tango reflected the fiery spirit of Argentina».

Фрагментарний переклад: «Апогей танцю Танго віддзеркалював вогняний дух Аргентини».

Адаптація культурного коду «Танго» допомагає передати емоційність та

страсті танцю у новому контексті.

6. Культурний код «Тайм-Сквер» у Нью-Йорку.

Оригінальний текст: «People gathered in Times Square to celebrate the New Year».

Фрагментарний переклад: «Люди зібралися на Тайм-Сквер, щоб відзначити Новий Рік».

«Times Square» також є культурним кодом, асоційованим з новорічними святкуваннями. Перекладач використав аналогічний термін «Тайм-Сквер» для збереження контексту та ідентичності місця.

7. Культурний код: «Голлівудський знак» в Сполучених Штатах.

Оригінальний текст: «The Hollywood Sign is an iconic symbol of the American entertainment industry».

Фрагментарний переклад: «Голлівудський Знак – це символ американської розважальної індустрії».

В даному випадку, «Hollywood Sign» є культурним кодом, що асоціюється з американським шоу-бізнесом. Перекладач зберіг термін «Голлівудський Знак» для передачі важливого культурного аспекту.

Ці приклади демонструють, як важливо враховувати культурні коди при фрагментарному перекладі медіа-текстів для збереження їхнього сенсу та ефективного взаєморозуміння.

Адаптація культурних кодів у фрагментарному перекладі медіа-текстів виявляється ключовою для збереження оригінального культурного контексту та вираження сутності ідей. З розглянутих прикладів видно, що уважне врахування культурних особливостей допомагає зберегти емоційний тон, автентичність і виразність медіа-контенту в умовах фрагментарності [30]. Такий підхід сприяє ефективному взаєморозумінню між культурами та забезпечує перекладачам можливість передати повноту сенсу навіть у відокремлених фрагментах тексту.

Важливо відзначити, що адаптація культурних кодів у фрагментарному

перекладі вимагає не лише мовної точності, але й глибокого розуміння культур, які вони представляють [4]. Перекладач повинен бути чутливим до нюансів кожної культури, використовуючи адекватні терміни та вирази для передачі не лише лексичного змісту, але і внутрішнього значення.

Враховання культурних кодів у фрагментарному перекладі є важливим етапом, спрямованим на збереження унікальності та ідентичності тексту. Цей підхід дозволяє аудиторії краще розуміти та сприймати медіа-контент, а перекладачам – точно відтворювати культурні нюанси навіть у невеликих фрагментах тексту, що є важливим аспектом сучасного міжкультурного спілкування. Адаптація культурних кодів у фрагментарному перекладі медіа-текстів виявляється важливою для збереження сенсу та виразності [4]. Подолання викликів, пов'язаних із фрагментарністю, вимагає не лише мовної грамотності, але й глибокого розуміння культур, представлених у тексті. Приклади показують, що уважне врахування та точна адаптація культурних кодів допомагають забезпечити ефективне взаєморозуміння та передати багатошаровий контекст медіа-контенту, навіть у відокремлених фрагментах. Такий підхід є важливим для підтримання аутентичності та культурної ідентичності у перекладі.

ВИСНОВКИ

У світі швидких інформаційних потоків та коротших форм виразності, фрагментарний переклад стає актуальним явищем. Жанрові структури у фрагментарному перекладі визначаються потребами споживачів контенту, які вимагають збереження суті повідомлення в максимально компактній формі. Вибір жанрових форматів, таких як короткі повідомлення, статуси, або твіти, дозволяє ефективно адаптувати переклад до особливостей кожного жанру.

Фрагментарний переклад, опосередкований різними жанровими структурами, відкриває нові можливості для зручності сприйняття інформації в межах обмеженого обсягу. Однак успіх такого перекладу полягає не лише в лінгвістичній точності, але і в здатності передати повноцінний контекст та емоційний вираз в мініатюрних форматах [14]. Такий підхід відкриває двері до нових перспектив у вивченні та розвитку фрагментарного перекладу як інструменту в сучасному комунікаційному просторі.

В ході дослідження фрагментарного перекладу та його впливу на жанрові структури вдало виявлено та проаналізовано ключові аспекти цього явища. Дослідження розкрило, що фрагментарний переклад визначається не лише особливостями мовних конструкцій, але й жанровими особливостями вихідного тексту. Проаналізовано різноманітні підходи до фрагментарного перекладу, включаючи комунікативний, жанровий, інноваційний та когнітивний аспекти. Особлива увага була приділена лінгвістичній архітектурі фрагментарного перекладу та впливу культурних кодів у медіа-текстах на його адаптацію.

У роботі також надано рекомендації щодо покращення практики фрагментарного перекладу, зокрема використання інтерактивних методів та точної адаптації культурних кодів. Ці рекомендації спрямовані на збереження аутентичності та повноти змісту в умовах обмеженого контексту.

Фрагментарний переклад, в основі якого лежить взаємодія з різними жанровими структурами, сприяє оптимальній адаптації до потреб споживачів

інформації в епоху коротших форм виразності. Обираючи специфічні жанрові формати, такі як короткі повідомлення чи статуси, перекладачі мають можливість витягти сутність повідомлення, дотримуючись обмеженого обсягу.

Взаємодія фрагментарного перекладу з різними жанровими структурами відкриває нові можливості для зручного сприйняття інформації в умовах обмеженого обсягу. Подолання цього завдання вимагає не лише лінгвістичної точності, але й здатності передати повноцінний контекст та емоційний вираз [48]. Такий підхід визначає фрагментарний переклад як важливий інструмент в комунікаційному просторі, де успіх забезпечує гармонію між лінгвістичною правильністю, культурним контекстом та ефективністю в обміні інформацією.

Успіх фрагментарного перекладу не обмежується лише лінгвістичною точністю. Важливо зберігати повноцінний контекст та емоційний вираз, навіть в межах обмеженого простору. Такий підхід відкриває не лише можливості для ефективного комунікативного обміну, але й сприяє розвитку фрагментарного перекладу як ключового інструменту у сучасному комунікаційному середовищі. Тим самим відбувається поєднання лінгвістичної точності, культурного контексту та ефективності у вивченні та практиці фрагментарного перекладу.

Фрагментарний переклад, який активно взаємодіє з різноманітними жанровими структурами, стає ключовим аспектом у сучасному інформаційному середовищі, де швидкість та лаконічність стали важливими якостями. Вибір конкретних жанрових форматів, таких як короткі повідомлення чи статуси, дозволяє зберігати сутність повідомлення в умовах обмеженого простору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білоус А. С. Інтертекстуальність та аллюзії у фрагментарному перекладі: аспекти взаємодії мов та культур. *Мовознавство та літературознавство*, 2016. № 2. С. 64-77.
2. Бондаренко Л. П. Інтертекстуальність у фрагментарному перекладі: український контекст. *Мовознавство та літературознавство*, 2018. № 1. С. 45-58.
3. Буряк І. О. Вплив інтерактивності на фрагментарний переклад: порівняльний аналіз ефективності. *Сучасна філологія*, 2020. № 2. С. 45-58.
4. Гільєнко О. В. Загальна та спеціальна теорія перекладу. Київ: Логос. 2012.
5. Головка І. М. Фрагментарний переклад в системі перекладацької діяльності: теорія та практика. *Мовознавство та літературознавство*, 2019 № 4. С. 62-75.
6. Гончар В. П. Адаптація текстів під фрагментарний переклад: динаміка та тенденції. *Сучасна філологія*, 2020. № 3 С. 67-80.
7. Гончаренко С. П. Взаємодія фрагментарного перекладу з різними жанровими структурами: аспекти лінгвокультурології." *Мовознавство та літературознавство*, 2017. № 4. С. 82-95.
8. Гордієнко О. Теорія перекладу: навчальний посібник. Київ: Логос. 2016.
9. Гофман І. С. Основи теорії та практики перекладу. Київ: ВЦ «Логос». 2006.
10. Гриценко Н. П. Комунікативні виміри фрагментарного перекладу в інтернет-дискурсі. *Мовознавство та літературознавство*. 2018. № 3. С. 14-27.
11. Гриценко Т. П. Прозові жанри та їхні адаптації під фрагментарний переклад: аналіз сучасних тенденцій. *Мовознавство та літературознавство*, 2018. № 3. С. 122-136.

12. Данилевська Л. І. Інтерактивні методи викладання фрагментарного перекладу: педагогічний аспект. *Мовознавство та літературознавство*, 2017. № 1. С. 71-84.

13. Демченко О. В. Інновації у сучасних жанрах перекладу в українському літературному дискурсі. *Сучасна філологія*, 2016. № 1. С. 45-57.

14. Жуков М. С. Фрагментарний переклад в системі перекладацької діяльності: теоретичні аспекти. *Мовознавство та літературознавство*, 2016. № 4. С. 96-110.

15. Іванова А. Г. Експериментальні підходи до фрагментарного перекладу в українському перекладознавстві. *Перекладознавство*, 2016. № 1. С. 118-130.

16. Ігнатенко С. Ю. Специфіка перекладу прозових жанрів у фрагментарній формі: аспекти ефективності. *Літературознавчі обрії*, 2018. № 1. С. 56-69.

17. Іщенко О. В. Специфіка перекладу жанрових аспектів у фрагментарній формі. *Мовознавство та літературознавство*, 2019. № 1. С.30-42.

18. Коваленко Л. М. Жанрові аспекти фрагментарного перекладу в контексті культурного діалогу. *Перекладознавство*, 2015. № 2. С. 104-117.

19. Коваль М. В. Жанрові аспекти фрагментарного перекладу в українській поезії. *Літературознавчі обрії*, 2020. № 1. С. 72-85.

20. Ковальчук Г. С. Специфіка перекладу прозових жанрів у фрагментарній формі: аналітичний огляд. *Літературознавчі обрії*, 2017. № 3. С. 75-88.

21. Козаченко С. В. Вплив інтерактивності на фрагментарний переклад: аналіз педагогічного експерименту. *Сучасна філологія*, 2018. № 2. С. 115-128.

22. Козлова О. І. Інтертекстуальність та аллюзії у фрагментарному перекладі: здобутки та перспективи. *Літературознавчі обрії*, 2017. № 1. С. 30-44.

23. Король І. С. Прозові жанри та їхні адаптації під фрагментарний

переклад. *Літературознавчі обрії*, 2016. № 3. С. 107-120.

24. Кравченко М. С. Специфіка перекладу прозових жанрів у фрагментарній формі. *Літературознавчі обрії*, 2016. № 2. С. 45-58.

25. Кравчук Т. М. Інноваційні технології в контексті фрагментарного перекладу: методичний аспект. *Мовознавство та літературознавство*, 2019. № 4. С. 112-125.

26. Краснова Л. Основи теорії перекладу: навч. посібник. Київ: ВЦ «Академія». 2005.

27. Кузнецов Д. Ю. Вплив інтерактивності на фрагментарний переклад: аспекти та можливості. *Сучасна філологія*, 2018. № 3. С. 78-91.

28. Левченко І. В. Взаємодія інтерактивності та фрагментарного перекладу: досвід та реалії. *Сучасна філологія*, 2019. № 1. С. 103-117.

29. Лисенко І. М. Адаптація текстів під фрагментарний переклад: теорія та практика. *Літературознавчі обрії*, 2017. № 4. С. 88-102.

30. Майданік М. Г. Теорія перекладу: навчальний посібник. Київ: Знання. 2012.

31. Мартиненко Т. О. Інтертекстуальність та аллюзії у фрагментарному перекладі: український літературний контекст. *Перекладознавство*. 2021. №4. С. 82-95.

32. Мельник, І. В. Компаративний аналіз фрагментарного перекладу в українській та англійській літературі. *Сучасна філологія*, 2019. № 3. С. 63-76.

33. Ніколаєва І. Основи теорії перекладу. Київ: КМ Академія. 2018.

34. Павленко О. Теорія перекладу: навч. посіб. Київ: ВЦ «Київський ун-т». 2010.

35. Павленко І. О. Інтертекстуальність та аллюзії у фрагментарному перекладі: виклики та перспективи. *Мовознавство та літературознавство*, 2017. № 3. С. 77-91.

36. Павлова О. С. Теорія та практика перекладу: підручник. Львів: Новий світ-2000. 2013.

37. Петренко О. І. Малооб'ємний переклад як специфічний вид

літературного перекладу. *Мовознавство*, 2019. № 4. С. 25-36.

38. Петрова Л. А. Взаємодія інтертекстуальності та аллюзій у фрагментарному перекладі: випробування та виклики. *Перекладознавство*. 2021. № 4. С. 120-133.

39. Полякова А. С. Лінгвістична архітектура фрагментарного перекладу: теоретичні підходи та практичні виклики. *Перекладознавство*. 2020. № 1. С. 40-52.

40. Савченко О. О. Інноваційні технології в контексті фрагментарного перекладу. *Сучасна філологія*, 2020. № 4. С. 94-107.

41. Сидоренко Л. П. Адаптація культурних кодів у фрагментарному перекладі медіа-текстів: приклади та аналіз. *Мовознавство та літературознавство*, 2017. № 3. С. 91-104.

42. Склярєнко І. С. Теорія перекладу: підручник для студентів іноземних мов. Київ: КНЛУ. 2001

43. Соколова Т. В. Адаптація культурних кодів у фрагментарному перекладі медіа-текстів: виклики та перспективи. *Перекладознавство*, 2021. № 3. С. 72-86.

44. Соловійова Н. М. Лінгвістична архітектура фрагментарного перекладу: сучасні тенденції та перспективи. *Перекладознавство*. 2019. № 2. С. 88-101.

45. Тимошенко Н. М. Когнітивний аспект фрагментарного перекладу: теорія і практика. *Перекладознавство*, 2019. № 3. С. 56-68.

46. Трофименко В. П. Інноваційні технології в контексті фрагментарного перекладу: виклики та можливості. *Мовознавство та літературознавство*, 2018. № 1. С. 53-67.

47. Шапаренко А. В. Адаптація культурних кодів у фрагментарному перекладі медіа-текстів. *Мовознавство та літературознавство*, 2018. № 2. С. 29-42.

48. Швець В. М. Загальна та мовознавча теорія перекладу. Київ: Либідь. 2015.

49. Швець І. Теорія перекладу: навч. посібник. Київ: КДЛУ. 2004
50. Шевченко І. О. Особливості перекладу коротших жанрових форм. *Мовознавство та літературознавство*, 2017. № 2. С. 48-59.
51. Іванов О. М. Адаптація культурних кодів у фрагментарному перекладі медіа-текстів: український контекст." *Мовознавство та літературознавство*, 2016. № 2. С. 99-112.
52. Baker M. In *Other Words: A Coursebook on Translation*. Routledge. 2018.
53. Bassnett, S., Trivedi, H. Postcolonial Translation Theory. *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*, 2nd Edition, 2014. p.238-241.
54. Chesterman A. Fragmentation in Translation. *Translation and Interpreting Studies*, 2018. №13. С. 176-189.
55. Gambier Y., Doormans L. V. *Handbook of Translation Studies: Volume 1*. John Benjamins Publishing. 2010.
56. Genzler E. Translation and Rewriting in the Age of Post-Translation Studies. *Translation Studies*, 2015. №8. p. 1-7.
57. Munday J. *Introducing Translation Studies: Theories and Applications*. Routledge. 2008.
58. O'Hagan M., Ashworth D. Translation-Mediated Communication in a Digital World: Facing the Challenges of Globalization and Localization. *Routledge Handbook of Translation and Technology*, 2016. p.181-194.
59. Pym A. *Exploring Translation Theories*. Routledge. 2010.
60. Snell-Hornby M. *The Turns of Translation Studies: New Paradigms or Shifting Viewpoints?* John Benjamins Publishing. 2006.
61. Tymoczko M. *Enlarging Translation, Empowering Translators*. St. Jerome Publishing. 2007.
62. Tymoczko M. Postcolonial Translation: Theory and Practice. *Translation Studies*, 2014. №7. С. 277-292.

ДОДАТКИ

Додаток А

Публікації в наукових та науково-практичних джерелах

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Полтавський державний аграрний університет

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
здобувачів вищої освіти ступенів бакалавр, магістр
Полтавського державного аграрного університету
за результатами науково-дослідної роботи
2021-2022 років

15-16 травня 2023 року

ПРОГРАМА КОНФЕРЕНЦІЇ

ПОЛТАВА

УДК 81.25+821

ФРАГМЕНТАРНИЙ ПЕРЕКЛАД: ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ

К. Ю. Бондаренко
karyna.bondarenko@st.pdaa.edu.ua

Науковий керівник:
М. А. Антонюк, к. філол. н.

Проблема визначення фрагментарного перекладу пов'язана з його малодослідженістю у вітчизняній науці, а також різними, часом протилежними способами витлумачити це явище в зарубіжному перекладознавстві. Як побачимо згодом, це зумовлене двома принципово різними підходами до перекладу: текстоцентричного й комунікативно-функціонального.

Так, яскравим зразком текстоцентричного підходу, за якого найбільшою цінністю вважається точне й послідовне відтворення мовних одиниць мови джерела в мові оригіналу, є позиція шотландського лінгвіста Дж. Кетфорда. У праці “Мовознавча теорія перекладу” він протиставляє повний переклад, за якого “увесь текст підлягає процесу перекладу, тобто кожна частина тексту мовою джерела замінюється текстовим матеріалом мови перекладу”, частковому (partial) перекладу, за якого “окрема частина або частини тексту мовою джерела залишаються неперекладеними: вони просто переносяться й інкорпуються в текст мовою перекладу” [1, с. 21]. За словами лінгвіста, метою такого переносу є збереження в тексті колориту мови, якою написаний оригінальний твір.

Мусимо зазначити, що ця позиція цінна як факт розвитку перекладознавчої науки, однак вона зовсім не відповідає сучасному розумінню фрагментарного перекладу. Значно цікавішою є спроба поглянути на це явище з точки зору прагматики, тобто причин, з яких перекладач удався до саме такого виду перекладу, а також очікуваної взаємодії адресата перекладу з текстом. Як приклад можемо навести праці сучасного гонконзького лінгвіста З. Тана, який досліджує феномен фрагментарного перекладу в контексті цензури в КНР. За його визначенням, фрагментарні переклади — це “переклади, що містять пропуски, зміни сенсів або модуляцію авторської тональності, що неодмінно позначається (принаймні частково) на інтенції автора” [2, с. 50]. Перекладачі вдаються до цих змін, а подекуди й доповнень, щоб відповідати вимогам державної цензури, аби їхні переклади видавалися й продавалися. Цей, без сумніву, цікавий аспект вивчення перекладацької діяльності може становити для українців хіба історичний інтерес, оскільки востаннє в нашій історії інститут цензури відіграв значну роль за радянських часів.

Найвідповіднішою сучасним ринковим реаліям та комунікативно-прагматичному підходу вважаємо дефініцію, дану французьким ученим Даніелем Гуадеком: “Вибірковий (selective) переклад задовольняє різні перекладацькі запити, що виникають у професійному середовищі. У цьому виді перекладу перекладаються тільки деталі, що стосуються певного аспекту оригінального тексту, у той час як уся нерелевантна інформація пропускається. У перекладі може міститися додаткова інформація, якої не було в оригінальному документі: примітки, таблиці, схеми тощо, які допоможуть читачеві якомога швидше осягнути інформацію, закладену в оригінальному тексті” [3, с. 150]. Звернімо увагу на дві важливі деталі: по-перше, тут ідеться про вибірковість перекладу, що наголошено в назві - selective на противагу partial (частковий, фрагментарний), по-друге, цей переклад може не лише скорочувати, а й доповнювати оригінальний текст, слугуючи для вирішення конкретної комунікативної задачі.

Що ж до вітчизняного перекладознавства, то питання фрагментарного перекладу висвітлене, і то досить скупко, переважно в навчально-методичній літературі. Так, С. Терехова дає йому таке визначення: “Фрагментарний переклад — вид неповного перекладу, при якому відтворюється не весь текст мовою оригіналу, а якась його частина або розділ” [4, с. 91]. Ця дефініція хибує на текстоцентричний підхід, оскільки вона не дає уявлення про ситуацію, де необхідний саме такий переклад.

В. Стрілець, розглядаючи навчання фрагментарного перекладу в системі підготовки майбутніх перекладачів, наголошує на важливості такого перекладу, зокрема його науково-технічного різновиду, в наші дні: “Наявність великих масивів англomовної науково-технічної інформації та необхідність її оперативного представлення вітчизняним фахівцям у скороченому вигляді, а також потреба в донесенні до англomовної цільової аудиторії (представників виробництва та науковців) новітніх вітчизняних здобутків галузі актуалізує перекладацькі завдання, виконання яких вимагає письмового перекладу відібраних за заданою тематикою фрагментів тексту оригіналу (ТО) чи представлення його змісту у скомпресованій формі, спираючись, у першу чергу, на поставлену мету й цільову аудиторію” [5, с. 84].

Таким чином, проаналізувавши визначення фрагментарного перекладу в світлі двох різних мовознавчих підходів — текстоцентричного і комунікативно-прагматичного, можемо визначити його як зумовлений конкретною ситуацією переклад не цілого документу, а його частин або розділів, що безпосередньо несуть інформацію про певне професійне завдання. Зауважимо, що оригінальних документів може бути й кілька, ба більше, вони можуть бути написані різними іноземними мовами. Крім того, фрагментарний переклад може містити необхідні для розуміння тексту доповнення, яких не було в оригінальному тексті. Саме ці риси — вибірковість, проблемна спрямованість, урахування потреб замовника — і визначають самотуність та необхідність такого виду перекладу.

Список використаних джерел:

1. Catford, J.C. (1978). *A Linguistic Theory of Translation : An Essay in Applied Linguistics*. Oxford University Press, 103 p.
2. Tan, Z. (2017). *Censorship in Translation: The Dynamics of Non-, Partial and Full Translations in the Chinese Context*. *Translators' Journal (Volume 62)*. Number 1, pp. 45–68.
3. Shuttleworth, M. & Cowie, M. (2014). *Dictionary of Translation Studies*. London, New York : Routledge, 233 p.
4. Терехова С. Вступ до перекладознавства : навч. посібник. Вид. 2-ге, доповнене і перероблене. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2002. 163 с.
5. Стрілець В. Особливості навчання неповного письмового науково-технічного перекладу. Педагогічний процес: теорія і практика (Серія: Педагогіка) № 3-4 (66-67), 2019. С. 84—89.

УДК 332.1:658.8

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

А. Й. Гарібова

alina.haribova@st.pdaa.edu.ua

Науковий керівник:

С. М. Приходько, к. політ. н., доц.

Імідж території – це сукупність об’єктивних і суб’єктивних факторів, які дозволяють під час згадування назви зразу ж будувати цілий ланцюг асоціацій по відношенню до даної країни (регіону). Визначають такі параметри, що

Ватраль Ян Олександрович, здобувач вищої освіти другого магістерського рівня спеціальності Філологія *Полтавський державний аграрний університет, Україна*

Бондаренко Карина Юрійвна, здобувач вищої освіти другого магістерського рівня спеціальності Філологія *Полтавський державний аграрний університет, Україна*

Мацола Ярослав Іванович, здобувач вищої освіти другого магістерського рівня спеціальності Філологія *Полтавський державний аграрний університет, Україна*

Науковий керівник: Матвієнко Леся Григорівна, канд. пед. наук, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін *Полтавський державний аграрний університет, Україна*

ЗАСТОСУВАННЯ ВІКІ-ТЕХНОЛОГІЙ У ПЕРЕКЛАДІ СПЕЦІАЛЬНИХ ТЕКСТІВ

Вікі-технології можуть бути корисним інструментом у перекладі спеціальних текстів з наступними можливостями. З використанням Вікі-платформ у поєднанні з технологіями штучного інтелекту та машинного навчання, можливість автоматизованого перекладу певних фраз або термінів значно зросла [1]. Це дозволяє прискорити процес перекладу та покращити точність. Також Вікі-технології дозволяють вносити зміни в переклади в реальному часі, що особливо важливо при роботі з динамічною інформацією. Інформація в спеціальних текстах може швидко змінюватися, і Вікі допомагає тримати переклади актуальними. Вікі-застосунок надає можливість взаємодії з користувачами, які можуть вносити пропозиції та виправлення, що поліпшує якість перекладів та дозволяє постійно вдосконалювати процес.

Розглянемо способи застосування Вікі-технологій у перекладацькій діяльності зі спеціальними текстами.

Колективна робота.

Вікі-платформи дозволяють декільком користувачам спільно працювати над документами. Це особливо корисно при перекладі складних або технічних текстів, де може бути корисно об'єднати різні знання та навички.

Приклад. Група перекладачів, інженерів та експертів створює сторінку на вікі для перекладу технічної документації для нового продукту. Різні учасники можуть додавати свої внески та виправлення, щоб створити повний та точний переклад.

Історія змін.

Вікі-системи автоматично зберігають історію змін, що дозволяє відслідковувати етапи перекладу, редагування та внесення змін. Це полегшує аудит та забезпечує якість перекладу.

Приклад. Під час перекладу медичного наукового тексту на Вікі-платформі зберігається історія змін, що дозволяє переглядати, коли і які частини тексту були відредаговані. Це полегшує виявлення та виправлення помилок.

Коментарі та обговорення.

Цифровізація науки та сучасні тренди її розвитку

Вікі-технології дозволяють користувачам обговорювати конкретні аспекти перекладу або виразити свої думки. Це полегшує вирішення питань та уточнення термінології.

Приклад. Під кожним абзацом на сторінці перекладу Вікі можуть бути коментарі, де перекладачі обговорюють труднощі та непорозуміння. Це допомагає уточнювати термінологію та досягати консенсусу.

Використання глосаріїв та термінологічних баз даних.

Вікі може включати глосарії та термінологічні бази даних, які полегшують коректне використання термінів у перекладі.

Приклад. Вікі-сторінка містить посилання на глосарії та термінологічну базу даних, де перекладачі можуть перевіряти та коригувати терміни, щоб забезпечити їхню правильність та узгодженість.

Швидкі зміни та оновлення.

За допомогою Вікі-технологій, перекладачі можуть швидко оновлювати переклади відповідно до нових інформаційних або технічних змін.

Приклад. Під час розвитку програмного забезпечення вікі може служити платформою для швидкого оновлення перекладу інтерфейсу чи документації у зв'язку зі змінами в програмі.

Спільнота фахівців.

Вікі може об'єднати спеціалістів у певній галузі, щоб працювати над спільними перекладами. Це може покращити якість перекладу завдяки залученню експертів з різних областей.

Приклад. Група лінгвістів, медичних експертів та інженерів створює спільну Вікі-сторінку для перекладу медичних досліджень. Кожен фахівець вносить свій внесок, щоб забезпечити точність та специфічність перекладу.

Можливості для навчання та підвищення кваліфікації.

Вікі-платформа може служити інструментом для обміну знаннями та навичками між перекладачами, що дозволяє підвищувати кваліфікацію та вирішувати труднощі у процесі перекладу.

Приклад. Вікі може включати навчальні розділи, де перекладачі можуть ділитися своїм досвідом та вивчати нові терміни чи специфічні аспекти перекладу в даній області.

Під час роботи з Вікі-технологіями перекладачі можуть скористатися кількома рекомендаціями, щоб оптимізувати свою роботу та покращити якість перекладу.

1. Активна участь в спільноті. Активно приймайте участь у дискусіях та обговореннях з іншими перекладачами. Співпраця із спільнотою може привести до виправлення непорозумінь та спільного вирішення труднощів у перекладі.

2. Редагування з обґрунтуванням. Кожну зміну у перекладі супроводжуйте коментарем, який пояснює ваш вибір та джерело інформації. Це сприяє зрозумінню вашого підходу та дозволяє іншим перекладачам легше взаємодіяти з вашою роботою.

3. Створення та оновлення глосарію. Виділіть час на створення та оновлення глосарію з термінами, які часто зустрічаються у вашій області перекладу. Це сприятиме узгодженості та уникненню термінологічних розбіжностей.

4. Регулярне відстеження змін та оновлень. Періодично перевіряйте історію змін, щоб відстежувати оновлення та внесені зміни іншими перекладачами. Це

Цифровізація науки та сучасні тренди її розвитку

Вікі-технології дозволяють користувачам обговорювати конкретні аспекти перекладу або виразити свої думки. Це полегшує вирішення питань та уточнення термінології.

Приклад. Під кожним абзацом на сторінці перекладу Вікі можуть бути коментарі, де перекладачі обговорюють труднощі та непорозуміння. Це допомагає уточнювати термінологію та досягати консенсусу.

Використання глосаріїв та термінологічних баз даних.

Вікі може включати глосарії та термінологічні бази даних, які полегшують коректне використання термінів у перекладі.

Приклад. Вікі-сторінка містить посилання на глосарії та термінологічну базу даних, де перекладачі можуть перевіряти та коригувати терміни, щоб забезпечити їхню правильність та узгодженість.

Швидкі зміни та оновлення.

За допомогою Вікі-технологій, перекладачі можуть швидко оновлювати переклади відповідно до нових інформаційних або технічних змін.

Приклад. Під час розвитку програмного забезпечення вікі може служити платформою для швидкого оновлення перекладу інтерфейсу чи документації у зв'язку зі змінами в програмі.

Спільнота фахівців.

Вікі може об'єднати спеціалістів у певній галузі, щоб працювати над спільними перекладами. Це може покращити якість перекладу завдяки залученню експертів з різних областей.

Приклад. Група лінгвістів, медичних експертів та інженерів створює спільну Вікі-сторінку для перекладу медичних досліджень. Кожен фахівець вносить свій внесок, щоб забезпечити точність та специфічність перекладу.

Можливості для навчання та підвищення кваліфікації.

Вікі-платформа може служити інструментом для обміну знаннями та навичками між перекладачами, що дозволяє підвищувати кваліфікацію та вирішувати труднощі у процесі перекладу.

Приклад. Вікі може включати навчальні розділи, де перекладачі можуть ділитися своїм досвідом та вивчати нові терміни чи специфічні аспекти перекладу в даній області.

Під час роботи з Вікі-технологіями перекладачі можуть скористатися кількома рекомендаціями, щоб оптимізувати свою роботу та покращити якість перекладу.

1. Активна участь в спільноті. Активно приймайте участь у дискусіях та обговореннях з іншими перекладачами. Співпраця із спільнотою може привести до виправлення непорозумінь та спільного вирішення труднощів у перекладі.

2. Редагування з обґрунтуванням. Кожну зміну у перекладі супроводжуйте коментарем, який пояснює ваш вибір та джерело інформації. Це сприяє зрозумінню вашого підходу та дозволяє іншим перекладачам легше взаємодіяти з вашою роботою.

3. Створення та оновлення глосарію. Виділіть час на створення та оновлення глосарію з термінами, які часто зустрічаються у вашій області перекладу. Це сприятиме узгодженості та уникненню термінологічних розбіжностей.

4. Регулярне відстеження змін та оновлень. Періодично перевіряйте історію змін, щоб відстежувати оновлення та внесені зміни іншими перекладачами. Це

Додаток Б

Характеристика поняття інтертекстуальності

19

Інтертекстуальність у літературознавстві й у лінгвістиці

- У підході до інтертекстуальності у літературознавстві й у лінгвістиці є відмінні пріоритети.
- Л-тво: Інтертекстуальність включається у ширшу проблему літ. впливів, запозичень, наслідувань.
- Л-тика: більше уваги приділяється взаємодії цитат, ремінісценцій на рівні мікропоетики (поетики слова).
- Водночас є тенденція до синтезу цих підходів, і тільки в такому синтезі - перспектива і продуктивність інтертекстуальності як галузі знань і наукової стратегії.

За словником літературознавчих термінів інтертекстуальність полягає у відтворенні в літературному творі конкретних літературних явищ інших творів, більш ранніх, через цитування, алюзії (натяки), ремінісценції, пародіювання.

Учені літературознавці виділяють три основні типи інтертекстуальних відносин:

- **цитати**, тобто безпосередні, відверті зв'язки з відомими творами;
- **ремінісценції**, тобто творчі взаємовпливи, суть яких полягає в запозиченні окремих елементів з творчості попередників, а саме: мотиви, образи, окремі вирази, деталі тощо. Обов'язковою умовою ремінісценцій є їх творча зміна, переосмислення, набуття нового змісту;
- **алюзії**, тобто натяки на асоціації та паралелі з іншим художнім текстом, натяк на загальновідомий історичний, міфологічний чи політичний факт.

Виявлення таких цитат, ремінісценцій та алюзій в канонічному тексті, який аналізується, і є завданням інтертекстуального вивчення художнього твору.

Інтертекстуальність

Ж. Женнет у праці «Палімпсести: література у другому ступені» (1982) здійснює класифікацію типів взаємодії текстів (інтертекстуальності):

1. *Власне інтертекстуальність* – співіснування в одному тексті одного чи кількох творів (як цитати, плагіату, алюзії, ремінісценції).

2. *Паратекстуальність* – відношення тексту до своєї частини – заголовка, епіграфа, вставної новели.

3. *Метатекстуальність* – співвідношення тексту до свого передтексту.

4. *Гіпертекстуальність* – пародійне співвідношення тексту з профанованими ним іншими текстами (стилізація, пародія, травестія, пастиш). (Пастиш (*фр. pastiche: ital. pasticcio* – стилізована опера-популі) – вторинний літературний твір, що продовжує або інтерпретує сюжетну версію первинного твору, зберігаючи при цьому авторський стиль, персонажів тощо [7, с. 558]. Редукована форма пародії).

5. *Архітекстуальність* – жанрові зв'язки текстів, жанрові запозичення.

Інтертекстуальність як провідна художня характеристика постмодерних текстів обумовлює *принцип гри* в архітектоніці таких творів, *еклектику (колаж), діалогічність, дифузю стилів, розмивання кордонів між елітарною та масовою культурою* тощо. Якщо літературі модернізму притаманний художній синтез усіх видів мистецтв, то постмодернізм залучає до художнього тексту ще й різні види діяльності людини: технологічну (процеси відбирання та консервування запахів у романі П. Зюскінда «Парфум»), інноваційну (новела для комп'ютера та столярного циркуля М. Павича «Дамаскін») тощо.

Додаток В
Види перекладу

СУТЬ І ВИДИ ПЕРЕКЛАДУ

7) за повнотою і типом передачі змісту оригіналу:

- повний;
- неповний (скорочений, фрагментарний, аспектний, анотаційний, реферативний);